

**თ-----ის სააპელაციო სასამართლო
გ ა დ ა წ ყ ვ ე ტ ი ლ ე ბ ა
საქართველოს სახელით**

4 ივლისი, 2019 წელი
-ი

ქა—აქ თ-----

**სამოქა—აქო საქმეთა პა—ატა
შემადგენლობა**

**თავმჯდომარე, მომხსენებელი - გელა ქირია
მოსამართლეები - ლევან გვარამია, დ--ით ახა—ბედაშვილი**

სხდომის მდივანი - მარინე თათრიაშვილი

აპელანტები (მოპასუხეები; შეგებებული სარჩელით მოსარჩელები) - რ----
— თ-----ა, ე----- რ-----ე

წარმომადგენლები - მამუკა გველუკაშვილი, გიორგი სიბაშვილი

მოწინააღმდეგე მხარე (მოსარჩელე; შეგებებული სარჩელით მოპასუხე) -
ე---- კ-----

წარმომადგენელი - მზია ქურციკიძე

მესამე პირი - სსიპ სოცია—ური მომსახურების სააგენტო (მეურვეობისა და
მზრუნველობის ორგანო)

წარმომადგენელი - ნათია ბერინაშვილი

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება - თ-----ის საქა—აქო სასამართლოს
სამოქა—აქო საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 26 სექტემბრის გადაწყვეტილება

დ--ის საგანი - თანხის დაკისრება (სარჩელში/შეგებებულ სარჩელში)

1. აპელანტის მოთხოვნა - გასაჩივრებული გადაწყვეტილების

ნაწილობრივ გაუქმება და სააპელაციო სასამართლოს მიერ ახა—ი გადაწყვეტილების მიღება

2. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დასკვნებზე მითითება

გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

თ-----ის საქა—აქო სასამართლოს სამოქა—აქო საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 26 სექტემბრის გადაწყვეტილებით ე---- კ----ის სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ. რ----- თ-----ას ე---- კ----ის სასარგებლოდ დაეკისრა დ--ითი რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით - 14 000 ლარის 2/3 ნაწილის, სულ, 9 333 ლარის ანაზღაურება. ე----- რ----- ეს ე---- კ----ის სასარგებლოდ დაეკისრა დ--ითი რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით - 14 000 ლარის 1/5 ნაწილის, სულ 2 333 ლარის ანაზღაურება.

ამავე გადაწყვეტილებით, რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ის შეგებებული სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

დასკვნები ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით

უდ--ოდ მიჩნეული ფაქტობრივი გარემოებები:

2.1. რ----- თ-----ა და დ--ით რ-----ე დაქორწინდნენ 2005 წლის 16 ნოემბერს. მათ 2006 წლის 09 ივნისს შეეძინათ შვილი ე----- რ-----ე (ტომი1, ს/ფ 17;18);

2.2. ე---- კ---- წარმოადგენს დ--ით რ-----ის დედას. ე---- კ---- 1998 წლის 18 ივნისიდან იმყოფება ქორწინებაში გ----- მ-----თან (ტომი1, ს/ფ 33);

2.3. ე---- კ----მ თავის სახელზე რიცხული უძრავი ქონების ნაწილი, მდებარე ქ. თ-----ში, ა--. ყ-----ის გამზირი, N2/-, კერძოდ, 35 კვ.მ. ფართი, 08.06.2009 წლის ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე საკუთრებაში გადასცა დ--ით რ-----ეს (ტომი 1, ს/ფ 198-199);

2.4. დ--ით რ-----ე გარდაიცვალა 2011 წლის 9 თებერვა--ს. მას დარჩა სამი პირველი რიგის მემკვიდრე: დედა ე---- კ----, მეუღლე რ----- თ-----ა და შვილი ე----- რ-----ე;

2011 წლის 26 აგვისტოს ე---- კ----ის სახელზე გაიცა კანონისმიერი სამკვიდრო მოწმობა, რომლითაც ე---- კ----მ, როგორც მამკვიდრებლის პირველი რიგის მემკვიდრემ (დედამ) მიიღო დ--ით რ-----ის სამკვიდრო ქონება, კერძოდ, ქ. თ-----ში, ა--. ყ-----ის გამზ. N2/- ფართი 63.00 კვ.მ-დან დ--ით რ-----ის კუთვნილი 35.00 კვ.მ. (უძრავი ქონების საკადასტრო კოდი 0--

-----) ((ტომი1, ს/ფ 19-20);

2.5. 2017 წლის 09 მარტის მდგომარეობით, უძრავი ქონება, მდებარე მისამართზე ქ. თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზირი N2/-, საკუთრების უფლებით რეგისტრირებულია ე---- კ----ის სახელზე (ტომი 1, ს/ფ 35-36);

2.6. თ-----ის საქა—აქო სასამართლოს სამოქა—აქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 21 იანვრის გადაწყვეტილებით, დაკმაყოფილდა რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ის სარჩელი მოპასუხე ე---- კ----ის მიმართ:

1. რ----- თ-----ა ცნობილ იქნა მოპასუხე ე---- კ----ის სახელზე საკუთრების უფლებით რიცხული უძრავი ნივთის მდებარე მისამართზე თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზ. N2/-, ბინა N-, 35 კვ.მ. ფართის 1/2 ნაწილის მესაკუთრედ;

2. რ----- თ-----ა ცნობილ იქნა ე---- კ----ის სახელზე საკუთრების უფლებით რიცხული უძრავი ნივთის მდებარე მისამართზე თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზ. N2/-, ბინა N-, 35 კვ.მ. ფართის 1/6 ნაწილის მესაკუთრედ;

3. ე----- რ-----ე ცნობილ იქნა მოპასუხე ე---- კ----ის სახელზე საკუთრების უფლებით რიცხული ქონების, მდებარე, თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზ. N2/-, ბინა N-, 35 კვ.მ. ფართის 1/6 ნაწილის მესაკუთრედ;

თ-----ის სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 18 იანვრის განჩინებით (საქმე N-ბ/1196-16) ზემოაღნიშნული სასამართლოს გადაწყვეტილება უცვლელად იქნა დატოვებული. თ-----ის საქა—აქო სასამართლოს 2016 წლის 21 იანვრის გადაწყვეტილება შესულია კანონიერ ძა—აში(ტომი 1, ს/ფ 37-54; 108-128);

2.7. 2017 წლის 16 ივნისის მდგომარეობით, უძრავი ქონება, მდებარე მისამართზე ქ. თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზირი N2/-, ბინა N- (საკადასტრო კოდი N0-----) თანასაკუთრების უფლებით აღირცხულია ე---- კ----ის, რ----- თ-----ას (35 კვ.მ. ფართიდან 8/12 ნაწილი) და ე----- რ-----ის (35 კვ.მ. ფართიდან 2/12 ნაწილი) სახელზე (ტომი 1, ს/ფ 196-197);

2.8. 2011 წლის 09 თებერვა—ს გარდაცვლილი დ--ით რ-----ის დაკრძა—ვის და მასთან დაკავშირებული ცერემონია—ის ხარჯები 4000 (ოთხი ათასი) ლარის ოდენობით მთლიანად გაიღო მოსარჩელე ე---- კ----მ;

2.9. რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ეს დ--ით რ-----ის გარდაცვა—ების შემდეგ სად--ო საცხოვრებელ სახლში, მდებარე ქ. თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზირი N2/-, ბინა N-, არ უცხოვრიათ;

ამჟამად სად--ო ბინაში მეუღლესთან, გ----- მ-----თან და შვილებთან ერთად ცხოვრობს მოსარჩელე ე---- კ----;

დადგენილი სად--ო ფაქტობრივი გარემოებები:

2.10. 2009 წლის 06 ნოემბერს ნანა ესათიამ ბინაში ცხოვრების უფლებით იპოთეკის ხელშეკრულების საფუძველზე, სესხის სახით გადასცა თანხა 4000 აშშ დოლარი დ--ით რ-----ეს. ნანა ესათია ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად, ოჯახთან ერთად ცხოვრობდა იპოთეკით დატვირთულ ბინაში, მდებარე თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. N2-/- (35.00 კვ.მ) და სარგებლობდა აღნიშნულ ბინაში არსებული სველი წერტილებით;

ნანა ესათიამ ე---- კ----ისგან 2011 წლის 26 სექტემბერს მიიღო სესხის თანხა 4000 აშშ დოლარი, რის შემდეგაც გაათავისუფლა საცხოვრებელი ბინა და ოჯახთან ერთად სხვა მისამართზე გად--იდა საცხოვრებლად (ტომი 1, ს/ფ 22-24; 25 და 2018 წლის 20 ივნისის სხდომის ოქმი).

2.11. ე---- კ----ის მეუღლე, გ----- მ-----ი 2011 წლის 21 სექტემბრიდან სარგებლობდა სს „საქართველოს ბანკის“ სამომხმარებლო სესხით (N975669), სესხის თანხა 5100 (ხუთი ათასი) ლარი, სესხის ვადა 25.09.2014 წ, რომელიც დაიფარა წინსწრებით 18.02.2014 წელს. გადახდილი პროცენტის ოდენობა შეადგენს 2078.81 ლარს (ტომი1, ს/ფ 34);

2.12. 2010 წლის 15 ოქტომბერს თ----- ა-----მა სესხის ხელშეკრულების საფუძველზე, დ--ით რ-----ეს სესხის სახით გადასცა 6750 ლარი. სესხისთვის (პროცენტი) სარგებელი არ იყო გათვალისწინებული;

სასამართლომ არ გაიზიარა მოსარჩელე მხარის მოსაზრება თ----- ა----- ისათვის ე---- კ----ის მიერ სესხის თანხის დაბრუნების თაობაზე.

სასამართლომ მიუთითა, რომ საქმეში წარმოდგენილი იყო 2015 წლის 23 ივნისს თ----- ა-----ის სახელით შედგენილი ხელწერილი, რომლის მიხედვითაც, გამსესხებელმა თ----- ა-----მა სესხის სახით გადაცემული თანხა 7750 ლარი მთლიანად დაიბრუნა, კერძოდ, 1000 ლარი იმავე დღეს გადასცა გ----- მ-----მა, ხოლო, დანარჩენი 6750 ლარი დაუბრუნდა 2011 წლის 01 აპრილს. თ----- ა-----მა ხელწერილში მიუთითა, რომ მას გ----- მ-----ის და ე---- კ----ის მიმართ რაიმე სახის პრეტენზია არ ექნებოდა.

სასამართლომ წარდგენილი დოკუმენტი არ მიიჩნია საკმარის მტკიცებულებად, ვინაიდან აღნიშნულ ხელწერილში პირდაპირ არ იყო მითითებული რომ თ----- ა-----მა, როგორც გამსესხებელმა, დ--ით რ-----ის ვა--ად აღებული თანხა დაიბრუნა უშუა--ოდ მამკვიდრებლის პირველი რიგის მემკვიდრისგან, ე---- კ----ისაგან. ამასთან, მოცემულ საქმეზე თ----- ა-----ის მოწმის სახის დაკითხვა კერ მოხერხდა მისი ადგილსამყოფლის დაუდგენლობის გამო.

სასამართლომ აქვე აღნიშნა, რომ წარდგენილ დოკუმენტში (რომელიც შედგენილი იყო არა თანხის გადაცემის დღეს, 2011 წლის 01 აპრილს, არამედ მოგვიანებით, 2015 წლის 23 ივნისს) სანოტარო წესით მოხდა არა ხელწერილში მითითებული შინაარსის, არამედ მხოლოდ თ----- ა-----ის ხელმოწერის ნამდვილობის დამოწმება. ხოლო მოწმის სახით დაკითხული გ----- მ-----ის ჩვენება, სასამართლომ არ მიიჩნია უტყუარ მტკიცებულებად იმ დასაბუთებით, იგი წარმოადგენდა ე----- კ-----ის ოჯახის წევრს, მეუღლეს და ჩვენებაში თავად ადასტურებდა, რომ მან პირადად (და არა ე----- კ-----მ) გადასცა თანხა თ----- ა-----ს დ-ით რ-----ის ვა-ის დასაფარად.

2.13. ინდივიდუალური აუდიტორი თამარ კაპანაძის მიერ მომზადებული აუდიტორული დასკვნის მიხედვით განისაზღვრა საცხოვრებელი ბინის (მდებარე ქ. თ-----ი, ა-ს. ყ-----ის გამზ. N2/-) საიჯარო ქირის ღირებულება 2011 წლის ოქტომბრიდან 2017 წლის 11 მაისამდე.

დამკვეთის მითითებით, გასაქირავებელი ფართი განთავსებულია საკადასტრო კოდი NO-----, სართული 1, ბინა N-, ფართი: 72.53 კვ.მ-ში 35.00 კვ.მ. იზოლირებული ფართი სველი წერტილებით. აღნიშნულის გათვალისწინებით, საიჯარო ქირის საბაზრო ღირებულება საშუალოდ, ყოველთვიურად შეადგენს 200 (ორასი) აშშ დოლარს; აუდიტორის მიერ ქონების უშუალოდ შეფასება, ადგილზე დათვალიერება არ მომხდარა;

2.14. ექსპერტ-შემფასებელ ლაშა ლეჟავას მიერ შედგენილი იქნა დასკვნა ქ. თ-----ში, ა-ს. ყ-----ის გამზ. N2/-ში მდებარე უძრავი ქონების (ს/კ 0-----) 35 კვ.მ. ფართის შემადგენელი ნაწილის 2-16 კვ.მ.-ის ქირით გადაცემის შესახებ.

ექსპერტის მიერ მოხდა სად-ო ბინაში ადგილზე დათვალიერება და ფოტოსურათების გადაღება. ექსპერტის შეფასებით, მიმდინარე პერიოდით არსებული მდგომარეობით აღნიშნული 2-16 კვ.მ. ფართი, რომელიც შემადგენელი ნაწილია ზემოაღნიშნული 35 კვ.მ. ფართისა, არ წარმოადგენს საზღვრებით დაზუსტებულ ცა-კე გამოყოფილ ფართს, რაც კერძოდ იძლევა მისი იდენტიფიცირების საშუალებას. შესაბამისად, არაიდენტიფიცირებული უძრავი ქონების - 2-16 კვ.მ ფართის ქირით გაცემა შეუძლებელია;

2.15. სასამართლომ არ გაიზიარა შეგებებული სარჩელის ავტორის რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ის პოზიცია იმასთან დაკავშირებით, რომ მოპასუხე მხარის (შეგებებული სარჩელით) ე----- კ-----ის სად-ო საცხოვრებელ ბინაში ეს უკანასკნელი მათ ხარჯზე უსაფუძვლოდ გამდიდრდა და მოხდა მის მიერ თანხის დაზოგვა.

როგორც საჯარო რეესტრის ამონაწერით დგინდებოდა, ე----- კ----- მათთან ერთად წარმოადგენდა სად--ო უძრავი ქონების (მდებარე ქ. თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. N2-/-, ბინა N-) თანამესაკუთრეს და მას ჰქონდა საკუთრებაში არსებული ქონებით სარგებლობის უფლება. ორივე მხარე ადასტურებდა, რომ აღნიშნულ ბინაში საცხოვრებელი პირობები არ იყო დამაკმაყოფილებელი. მეუღლის დ--ით რ-----ის გარდაცვა--ების შემდეგ, რ----- თ-----ას არასრულწლოვან შვილთან ერთად არ უცხოვრია აღნიშნულ ბინაში და მის სიცოცხლეშივე დატოვა საცხოვრებელი არასათანადო პირობების გამო. საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებით არ დადასტურდა ის გარემოება, რომ რ----- თ-----ას მხრიდან მცდელობა ჰქონდა ესარგებლა სად--ო საცხოვრებელ ბინით და მოპასუხე ე----- კ-----ის (შეგებებული სარჩელით) მხრიდან ადგილი ჰქონოდა ხელშეშლას. შეგებებული სარჩელით მოსარჩელების მხრიდან საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონებით პირადი შეხედულებით გამოყენების, ფლობისა და სარგებლობის რაიმე ხელისშემშლელი გარემოების არსებობა მოპასუხის მხრიდან, საქმეში არსებული სათანადო მტკიცებულებებით, არ დადასტურდა. ის გარემოება, რომ მხარეებს შორის იყო დაძაბული, კონფლიქტური ურთიერთობა, აღნიშნული უპირობოდ არ მიუთითებდა მოპასუხე ე----- კ-----ის მიერ რ----- თ-----ასათვის თანასაკუთრებაში არსებული ქონების სარგებლობის აკრძა--ვას, ხელშეშლას. მოწმის სახით დაკითხულმა მანანა ხუბულურმა მიუთითა, რომ აღნიშნულ ბინაში (მდებარე ქ. თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. N2-/-), სადაც ამჟამად ცხოვრობდა მოპასუხე ე----- კ----- ოჯახთან ერთად, გარკვეული პერიოდი ბარგი, თავისი ნივთები დროებით დატოვებული ჰქონდა ეთერ ყურაშვილს. ამ უკანასკნელის სად--ო ბინაში ქირავნობის ხელშეკრულების საფუძველზე ცხოვრებისა და მის მიერ ე----- კ-----ისათვის ქირის გადახდის დამადასტურებელი მტკიცებულება, საქმეზე წარმოდგენილი არ იყო.

დასკვნები სამართლებრივ გარემოებებთან დაკავშირებით

2.16. სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოსარჩელე ე----- კ----- მოითხოვდა მოპასუხე რ----- თ-----ასათვის მოსარჩელე ე----- კ-----ის სასარგებლოდ, დ--ით რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯის სახით 19824 ლარის 4/5 წილის - 15 859 ლარის, ხოლო ე----- რ-----ისათვის, დ--ით რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯის სახით 19 824 ლარის 1/5 წილის - 3 965 ლარის გადახდის დაკისრებას.

დ--ის გადაწყვეტისას სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1306-ე, 1307-ე, 1319-ე, 1320-ე, 1336-ე, 1328-ე, 1421-ე, 1424-ე, 1500-ე მუხლებით და აღნიშნა, რომ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე, 2017 წლის 16 ივნისის მდგომარეობით,

უძრავი ქონება, საკადასტრო კოდით N0----- თანასაკუთრების უფლებით აღრიცხულია ე---- კ----ის, რ----- თ-----ას (35 კვ.მ. ფართიდან 8/12 ნაწილი) და ე----- რ-----ის (35კვ.მ. ფართიდან 2/12 ნაწილი) თანასაკუთრებად.

სასამართლოს მითითებით, მხარეებს შორის არ არის სად--ო ის გარემოება, რომ დ--ით რ-----ის გარდაცვა—ების შემდგომ, მისი დაკრძა—ვის და ამასთან დაკავშირებული ცერემონია—ის ხარჯები, სრულად, 4000 ლარის ოდენობით გაიღო მისი პირველი რიგის მემკვიდრემ, დედამ ე---- კ----მ. მოპასუხე მხარე ამ გარემოებას დაეთანხმა და სად--ოდ არ გაუხდია.

დადგენილი იყო, რომ რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ეს დ--ით რ-----ის გარდაცვა—ების შემდეგ სად--ო საცხოვრებელ სახლში, მდებარე ქ. თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზირი N2/-, ბინა N-, არ უცხოვრიათ. ამჟამად სად--ო ბინაში ცხოვრობდა მოსარჩელე ე---- კ---- მეუღლესთან და შვილებთან ერთად.

სასამართლომ მიუთითა, რომ სამოქალაქო კოდექსის 1489-ე მუხლიდან გამომდინარე, მემკვიდრე ვა—დებულია, აუნაზღაუროს მესამე პირს ხარჯი გამოწვეული მამკვიდრებლის უკანასკნელი ავადმყოფობის დროს მოვლითა და მკურნა—ობით, ხელფასის გასტუმრებით, დაკრძა—ვით, სამკვიდროს დაცვითა და მართვით.

სასამართლომ განმარტა, რომ საქართველოში არსებული ტრადიციის თანახმად, გარდაცვლილის დაკრძა—ვა გარკვეულ პროცედურებს მოიცავს, რომლებიც თავის მხრივ ხარჯებთან არის დაკავშირებული.

მოცემულ შემთხვევაში, მხარეთა შორის უდ--ო იყო მოსარჩელე ე---- კ----ის მიერ მისივე ხარჯებით გარდაცვლილი დ--ით რ-----ის დაკრძა—ვის ფაქტობრივი გარემოება. შესაბამისად, მოპასუხეები დაეთანხმნენ სამკვიდროში თავისი წილის პროპორციულად დაკრძა—ვის ხარჯების ანაზღაურების შესახებ დაყენებულ მოთხოვნას, რაც თითოეული მოპასუხის მიმართ შეადგენდა 1333.33 ლარს.

მოსარჩელე მხარე ასევე მიუთითებდა, რომ მან დ--ით რ-----ის გარდაცვა—ების შემდეგ გადაიხადა მამკვიდრებლის ვა—ები. კერძოდ, ნანა ესათიას გადაუხადა 10 000 (ათი ათასი) ლარი, რომლითაც გამოათავისუფლა იპოთეკით დატვირთული სად--ო უძრავი ქონება, მდებარე მისამართზე ქ. თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. 2/-/. ბინა N-, 35 კვ.მ ფართი. აღნიშნული ვა—ის დასაფარავად, ე---- კ----ის მეუღლემ ბანკიდან აიღო სესხი. გარდა ამისა, მოსარჩელე მხარის მითითებით, მან თ----- ა-----ს სრულად დაუბრუნდა დ--ით რ-----ის მიერ სესხად აღებული თანხა 7750 ლარი. მიღებული სამკვიდროს შესაბამისად, მოსარჩელე ითხოვს მის მიერ სამკვიდრო პასივებზე გაწეული ხარჯებისა და ასევე, მამკვიდრებლის

დაკრძა—ვის თანხის ანაზღაურებას მოჰასუხეთაგან.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1484-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, მემკვიდრეები ვა—დებუღნი არიან მთლიანად დააკმაყოფილონ მამკვიდრებლის კრედიტორთა ინტერესები, მაგრამ მიღებული აქტივების ფარგლებში თითოეულის წილის პროპორციულად.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 463-ე მუხლზე, რომლის თანახმად, თუ რამდენიმე პირს ევა—ება ვა—დებუღლების შესრულება ისე, რომ თითოეულმა უნდა მიიღოს მონაწილეობა მთლიანი ვა—დებუღლების შესრულებაში, ისინი წარმოადგენენ სოლიდარულ მოვა—ეებს. მემკვიდრეობით-სამართლებრივი საფუძვლით მამკვიდრებლის კრედიტორის წინაშე მისი პირველი რიგის მემკვიდრეები არ წარმოადგენენ სოლიდარულ მოვა—ეებს. ამავე კოდექსის 467-ე მუხლის თანახმად, ერთ-ერთი მოვა—ის მიერ ვა—დებუღლების მთლიანად შესრულება ათავისუფლებს შესრულებისაგან დანარჩენ მოვა—ეებს. ხოლო, კოდექსის 473-ე მუხლით, მოვა—ეს, რომელმაც სოლიდარული ვა—დებუღლება შეასრულა, აქვს უკუმოთხოვნის უფლება დანარჩენ მოვა—ეთა მიმართ წილთა თანაბრობის კვა—ობაზე.

მოსარჩელე მხარის განმარტებით, იგი მოითხოვდა მის მიერ დ—ით რ-----ის სამკვიდრო პასივზე გაღებული ხარჯების ანაზღაურებას მოჰასუხეებისაგან, ვინაიდან ისინი სასამართლოს გადაწყვეტილებით ცნობილ იქნენ 2011 წლის 09 თებერვა—ს გარდაცვლილი დ—ით რ-----ის მემკვიდრეებად და აღიარებულ იქნენ დანაშთი სამკვიდრო ქონების შესაბამისი წილის მემკვიდრეებად.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქმეში წარდგენილი მასა—ებით, 2009 წლის 06 ნოემბერს ნანა ესათიამ ბინაში ცხოვრების უფლებით იპოთეკის ხელშეკრულების საფუძველზე, სესხის სახით გადასცა თანხა 4000 აშშ დოლარი დ—ით რ-----ეს. ნანა ესათია ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად, ოჯახთან ერთად ცხოვრობდა იპოთეკით დატვირთულ ბინაში, მდებარე თ-----ი, ა—. ყ-----ის გამზ. N2/-- (35.00 კვ.მ) და სარგებლობდა აღნიშნულ ბინაში არსებული სველი წერიტილებით. ნანა ესათიამ ე---- კ----ისგან 2011 წლის 26 სექტემბერს მიიღო სესხის თანხა 4000 აშშ დოლარი, რის შემდეგაც გაათავისუფლა საცხოვრებელი ბინა და ოჯახთან ერთად სხვა მისამართზე გად—იდა საცხოვრებლად.

მოსარჩელე მხარის განმარტებით, მისმა მეუღლემ, გ----- მ-----მა იპოთეკარ ნანა ესათიასათვის გადასაცემი თანხის მოსაგროვებლად სესხი აიღო ბანკიდან. სასამართლოს მითითებით, საქმეში არსებული დოკუმენტებიდან ირკვევოდა, რომ გ----- მ-----ი 2011 წლის 21

სექტემბრიდან სარგებლობდა სს „საქართველოს ბანკის“ სამომხმარებლო სესხით N975669, სესხის თანხა 5100 (ხუთი ათასი) ლარით, სესხის ვადა - 25.09.2014 წ, რომელიც დაიფარა წინსწრებით 18.02.2014 წელს. გადახდილი პროცენტის ოდენობამ შეადგინა 2078.81 ლარი.

აღნიშნულთან დაკავშირებით, სასამართლომ განმარტა, რომ საქმეში წარმოდგენილი სათანადო მტკიცებულებებით, კერძოდ, ნანა ესათიას მიერ შედგენილი ხელწერილით და ასევე, ნანა ესათიას ჩვენებით დადასტურდა, რომ იპოთეკარმა ნანა ესათიამ ნამდვილად დაიბრუნა დ--ით რ-----ისათვის სესხის სახით გადაცემული თანხა 10 000 ლარი (4000 აშშ დოლარის ექვივალენტი თანხა). მოწმის ჩვენებით, აღნიშნული თანხა მას გადასცა ე---- კ---- მ, დ--ით რ-----ის დედამ, რის შემდეგაც სად--ო ქონებას, მოეხსნა იპოთეკა. საწინააღმდეგო გარემოების დამადასტურებელი მტკიცებულება საქმეზე წარმოდგენილი არ იყო.

ამასთან, სასამართლომ არ გაიზიარა მოსარჩელეს მოსაზრება, რომ ნანა ესათიას ვა--ის გასასტუმრებლად ოჯახი იძულებული შეიქმნა სესხი აეღო ბანკიდან და პროცენტის სახით ბანკისთვის გადაეხადა **2078.81 ლარი, რომლის** ანაზღაურებას მოითხოვდა მოპასუხეებისგან, უსაფუძვლობისა და დაუსაბუთებლობის გამო.

სასამართლოს განმარტებით, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით, მხარეს ეკისრება როგორც ფაქტების მითითების, ასევე მათი სათანადო მტკიცებულების წარდგენით დამტკიცების ტვირთი. მხარის მიერ ამ მოვალეობის შეუსრულებლობას ან არაჯეროვნად განხორციელებას, შედეგად მოჰყვება ამავე მხარისათვის უარყოფითი, არახელსაყრელი შედეგი.

ასევე, სათანადო მტკიცებულების არარსებობის გამო, სასამართლომ არ გაიზიარა მოსარჩელე მხარის პოზიცია თ----- ა-----ისათვის გადახდილი სესხის თანხის 7750 ლარის (რაც მოსარჩელის მოსაზრებით წარმოადგენდა დ--ით რ-----ის სამკვიდრო პასივს) მოპასუხეთათვის ანაზღაურების დაკისრების თაობაზე.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოპასუხე ე----- რ-----ე იყო არასრულწლოვანი. თ-----ის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 01 მარტის განჩინებით, მოცემულ საქმეში ჩაბმულ იქნა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტო არასრულწლოვანი ბავშვის ე----- რ-----ის ინტერესების დაცვის მიზნით. არასრულწლოვანთან მიმართებით ნებისმიერი საკითხის გადაწყვეტისას ამოსავალი წერტილი არის მისი საუკეთესო ინტერესები. საქმის ზეპირი განხილვისას, მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს წარმომადგენელმა განმარტა, რომ არასრულწლოვანს არ უნდა დაეკისროს მამკვიდრებლის სამკვიდრო პასივზე გაწეული ხარჯის ანაზღაურება. მემკვიდრეობითი სამართლის

ნორმა (1484-ე მუხლი) არასრულწლოვანთან მიმართებით რაიმე გამონაკლისს ან განსაკუთრებულ დათქმას არ აკეთებს მამკვიდრებლის ვა—ების დაფარვასთან დაკავშირებით. შესაბამისად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებებისა და სამართლებრივი ანა—იზის შესაბამისად, მოპასუხე ე----- რ-----ესაც (მის კანონიერ წარმომადგენელს) უნდა დაკისრებოდა სამკვიდრო პასივზე გაწეული ხარჯის ოდენობა მიღებული სამკვიდრო აქტივის ფარგლებში.

ამდენად, მოცემულ კონკრეტულ შემთხვევაში, საქმეზე დადგენილ გარემოებათა ურთიერთშეჯიბრებისა და შეფასების შედეგად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ ე---- კ----ის სარჩელი უნდა დაკმაყოფილებულიყო ნაწილობრივ. მემკვიდრეებს კრედიტორთა ინტერესები უნდა დაეკმაყოფილებინათ მიღებული აქტივის ფარგლებში თითოეული წილის პროპორციულად.

სასამართლომ დასაბუთებულად მიიჩნია მოსარჩელის მოთხოვნა მამკვიდრებლის დაკრძა—ვის ხარჯებისა და ნანა ესათიასათვის სესხის თანხის დაბრუნების ნაწილში, რის გამოც მიიჩნია, რომ მოპასუხე რ----- თ-----ას ე---- კ----ის სასარგებლოდ უნდა დაკისრებოდა დ--ითი რ-----ის (გარდაცვა—ების თარიღი 2011 წლის 09 თებერვა—ი) სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით - 14 000 ლარის 2/3 ნაწილის, სულ 9 333 ლარის ანაზღაურება, ხოლო ე----- რ-----ეს ე---- კ----ის სასარგებლოდ უნდა დაკისრებოდა დ--ითი რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით - 14 000 ლარის 1/5 ნაწილის, სულ 2333 ლარის ანაზღაურება.

2.17. სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოსარჩელე რ----- თ-----ა შეგებებული სარჩელით მოითხოვდა მოპასუხე ე---- კ----ისათვის მოსარჩელე რ----- თ-----ას სასარგებლოდ 9006.20 აშშ დოლარის ექვივა—ენტი ლარის და ასევე, 133.33 აშშ დოლარის ექვივა—ენტილარის გადახდის დაკისრება - 2017 წლის 18 მაისიდან უძრავი ქონების 4/6 ნაწილის ფაქტობრივად გადმოცემამდე. ხოლო ე----- რ-----ემ შეგებებული სარჩელით მოითხოვა მოპასუხე ე---- კ----ისათვის 2251.40 აშშ დოლარის ექვივა—ენტი ლარის და 33.33 აშშ დოლარის ექვივა—ენტი ლარის გადახდის დაკისრება - 2017 წლის 18 მაისიდან უძრავი ქონების 1/6 ნაწილის ფაქტობრივად გადმოცემამდე.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 317-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, ვა—დებულების წარმოშობისათვის აუცილებელია მონაწილეოთა შორის ხელშეკრულება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ვა—დებულება წარმოიშობა ზიანის მიყენების (დელიქტის), უსაფუძვლო გამდიდრების ან კანონით გათვა—ისწინებული სხვასაფუძვლებიდან. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 991-ე მუხლის თანახმად, პირი, რომელიც სხვა პირის ხარჯზე

უსაფუძვლოდ გამდიდრდა სხვა საშუალებითაც, გარდა იმისა, რაც გათვალიწინებულია თავში, მოვა—ეა დაუბრუნოს მას მიღებული სარგებელი.

მოსარჩელეთა მოსაზრებით მოპასუხე ე— კ— (შეგებებული სარჩელით) უსაფუძვლოდ გამდიდრდა მათ ხარჯზე, როდესაც იგი 2011 წლის 01 ოქტომბრიდან უწყვეტად ფლობს და სარგებლობდა რ— თ—ას და ე— რ—ის თანასაკუთრებაში არსებული საცხოვრებელი ბინით.

სასამართლომ განმარტა, რომ დ—ის სამართლიანი და ობიექტური გადაწყვეტის მიზნებისათვის გამოყენებულ უნდა იქნეს მტკიცების ტვირთის განაწილების სამოქალაქო საპროცესო კოდექსში მოქმედი სტანდარტი, რომლის მიხედვითაც, მოსარჩელემ უნდა დაადასტუროს გარემოებები, რომლებზედაც იამყარებს სასარჩელო მოთხოვნას.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქმეში წარმოდგენილი იყო სად—ო საცხოვრებელი ბინის შეფასების ორი დასკვნა. ინდივიდუალური აუდიტორი თამარ კაპანაძის მიერ მომზადებული აუდიტორული დასკვნის მიხედვით განისაზღვრა საცხოვრებელი ბინის (მდებარე ქ. თ—ი, ა— ყ—ის გამზ. N2/--) საიჯარო ქირის ღირებულება 2011 წლის ოქტომბრიდან 2017 წლის 11 მაისამდე. დამკვეთის მითითებით, გასაქირავებელი ფართი განთავსებულია საკადასტრო კოდი N0—, სართული 1, ბინა N—, ფართი: 72.53 კვ.მ-ში 35.00 კვ.მ. იზოლირებული ფართი სველი წერტილებით. აღნიშნულის გათვალიწინებით, საიჯარო ქირის საბაზრო ღირებულება საშუალოდ, ყოველთვიურად შეადგენს 200 (ორასი) აშშ დოლარს. აუდიტორის მიერ ქონების უშუალოდ შეფასება, ადგილზე დათვალიერება არ მომხდარა. ექსპერტ-შემფასებელ ლაშა ლეჟავას მიერ კი შედგენილი იქნა მეორე დასკვნა. ექსპერტის მიერ მოხდა სად—ო ბინაში ადგილზე დათვალიერება და ფოტოსურათების გადაღება. მისი შეფასებით, მიმდინარე პერიოდით არსებული მდგომარეობით აღნიშნული 2-16 კვ.მ. ფართი, რომელიც შემადგენელი ნაწილია ზემოაღნიშნული 35 კვ.მ. ფართისა, არ წარმოადგენს საზღვრებით დაზუსტებულ ცა—კე გამოყოფილ ფართს, რაც ვერ იძლევა მისი იდენტიფიცირების საშუალებას. შესაბამისად, არაიდენტიფიცირებული უძრავი ქონების - 2-16 კვ.მ ფართის ქირით გაცემა შეუძლებელია.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ აღნიშნული უძრავი ქონების შეფასების დოკუმენტები ერთმანეთის საწინააღმდეგო ან ურთიერთგამომრიცხავ შინაარსს არ შეიცავდა, თუმცა, სად—ო საცხოვრებელი ფართის გაქირავების შედეგად შესაძლო სარგებლის ოდენობის დადგენამდე, უნდა დადასტურებულიყო ის გარემოება, მოსარჩელების ხარჯზე მოხდა თუ არა მოპასუხე ე— კ—ის უსაფუძვლო გამდიდრება.

განსახილველ შემთხვევაში, სასამართლომ არ გაიზიარა შეგებებული

სარჩელის ავტორის რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ის პოზიცია იმასთან დაკავშირებით, რომ მოპასუხე მხარის (შეგებებული სარჩელით) ე---- კ----ის სად--ო საცხოვრებელ ბინაში ეს უკანასკნელი მათ ხარჯზე უსაფუძვლოდ გამდიდრდა და მოხდა მის მიერ თანხის დაზოგვა. როგორც საჯარო რეესტრის ამონაწერით დგინდებოდა, ე---- კ----- მათთან ერთად წარმოდგენდა სად--ო უძრავი ქონების (მდებარე ქ. თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. N2-/-, ბინა N-) თანამესაკუთრეს და მას ჰქონდა საკუთრებაში არსებული ქონებით სარგებლობის უფლება. ორივე მხარე ადასტურებდა, რომ აღნიშნულ ბინაში საცხოვრებელი პირობები არ იყო დამაკმაყოფილებელი. დ--ით რ-----ის გარდაცვა—ების შემდეგ, რ----- თ-----ას არასრულწლოვან შვილთან ერთად არ უცხოვრია აღნიშნულ ბინაში. მოსარჩელეებმა სიცოცხლეშივე დატოვეს საცხოვრებელი არასათანადო პირობების გამო. საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებით არ დადასტურდა ის გარემოება, რომ რ----- თ-----ას მხრიდან მცდელობა ჰქონდა ესარგებლა სად--ო საცხოვრებელ ბინით და მოპასუხე ე---- კ----ის (შეგებებული სარჩელით) მხრიდან ადგილი ჰქონოდა ხელშეშლას. შეგებებული სარჩელით მოსარჩელეების მხრიდან საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონებით პირადი შეხედულებით გამოყენების, ფლობისა და სარგებლობის რაიმე ხელისშემშლელი გარემოების არსებობა მოპასუხის მხრიდან, საქმეში არსებული სათანადო მტკიცებულებებით, არ დადასტურდა. უდ--ო იყო, რომ მხარეებს შორის არსებობდა დაძაბული და კონფლიქტური ურთიერთობა, თუმცა აღნიშნული უპირობოდ არ მიუთითებდა მოპასუხე ე---- კ----ის მიერ რ----- თ-----ასათვის თანასაკუთრებაში არსებული ქონებით სარგებლობის აკძრა—ვას, ხელშეშლას.

მოწმე მანანა ხუბულურმა (ე---- კ----ის მეზობელი) მიუთითა, რომ სად--ო ბინაში, სადაც ამჟამად ცხოვრობდა მოპასუხე ე---- კ----- ოჯახთან ერთად, გარკვეული პერიოდი ბარგი დროებით დატოვებული ჰქონდა ეთერ ყურაშვილს. ამ უკანასკნელის სად--ო ბინაში ქირავნობის ხელშეკრულების საფუძველზე ცხოვრებისა და მის მიერ ე---- კ----ისათვის ქირის გადახდის დამადასტურებელი მტკიცებულება, საქმეზე წარმოდგენილი არ იყო.

ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელე მხარემ ვერ უზრუნველყო მტკიცების ტვირთის სათანადოდ რეა—იზება და ვერ წარადგინა სათანადო მტკიცებულება, რაც დაადასტურებდა იმ გარემოებას, რომ მოსარჩელეთა ხარჯზე ე---- კ----- უსაფუძვლოდ გამდიდრდა, ვინაიდან ეს უკანასკნელი ფლობდა და სარგებლობდა საკუთრებაში არსებული ქონებით და იმავე ქონებით სარგებლობის უფლება თანამესაკუთრეებს რ----- თ-----ას ან ე----- რ-----ეს შეზღუდული არ ჰქონდათ.

საქმეზე წარმოდგენილ მტკიცებულებათა სამართლებრივი შეფასების შედეგად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ არ დადასტურდა მოპასუხე ე---- კ---- ისათვის მოსარჩელეების მიერ ზიანის მიყენების ფაქტობრივი გარემოება, რაც გახდებოდა უსაფუძვლო გამდიდრების სამართლებრივი ნორმით აღნიშნული ზიანის ანაზღაურების საფუძველი.

გამომდინარე ზემოაღნიშნულიდან, რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ის შეგებებული სარჩელის მოთხოვნა ე---- კ----ისათვის თანხის დაკისრების შესახებ მოთხოვნით, არ დაკმაყოფილდა.

3. სააპელაციო საჩივრის საფუძვლები

3.1. აპელანტების მითითებით, სასამართლოს დადგენილად უნდა მიეჩნია, რომ ნანა ესათიამ მის მიერ გასესხებული თანხა ე---- კ-----ს მოსთხოვა 2011 წლის სექტემბრის დასაწყისში, დ--ით რ-----ის გარდაცვალებიდან ექვსი თვის გასვლის შემდეგ, ხოლო, ე---- კ-----მ მის მიმართ მოთხოვნა შეასრულა 2011 წლის 26 სექტემბერს, მაშინ, როდესაც ნანა ესართიას საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1488-ე მუხლის თანახმად, მოთხოვნის უფლება დაკარგული ჰქონდა.

3.2. აპელანტების მითითებით, სასამართლომ არასწორად მიიჩნია დადგენილად, რომ ორივე მხარე ადასტურებდა იმ გარემოებას, რომ ბინაში საცხოვრებელი პირობები არ იყო დამაკმაყოფილებელი და რ----- თ----- ამ დ--ით რ-----ის სიცოცხლეშივე დატოვა საცხოვრებელი არასათანადო პირობების გამო.

აპელანტების განმარტებით, მათ არ დაუდასტურებიათ ის ფაქტი, რომ 35 კვ.მ. ფართის ბინაში არ იყო საცხოვრებელი პირობები დამაკმაყოფილებელი და რ----- თ-----ა დედის საცხოვრებელ მისამართზე ბავშვთან ერთად გად--იდა 2009 წლის ბოლოს, როდესაც ნანა ესართია ოჯახთან ერთად 2009 წლის ნოემბერში საცხოვრებლად გადმოვიდა 35.00 კვ.მ. იზოლირებულ ფართში და მრავალსულიანი ე---- კ----ის და დ--ით რ-----ის ოჯახები ვეღარ ეტეოდნენ დარჩენილ 37.53 კვ.მ. ფართში.

3.3. აპელანტის მითითებით, სასამართლომ არასწორად მიიჩნია დადგენილად, რომ რ----- თ-----ას მხრიდან მცდელობა არ ჰქონდა ესარგებლა სად--ო საცხოვრებელ ბინით და მოპასუხე ე---- კ----ის მხრიდან ადგილი არ ჰქონდა ხელშეშლას.

აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ, აპელანტმა განმარტა, რომ ე---- კ-----მ მიისაკუთრა, როგორც რ----- თ-----ას დ--ით რ-----ესთან თანასაკუთრება, ისე დ--ით რ-----ის დანაშთი ქონებიდან რ----- თ-----ას და ე----- რ-----

ის წილი. წინააღმდეგ შემთხვევაში სამკვიდრო მოწმობის მიღებისას ნოტარიუსთან არ დაუმა—ავდა სხვა პირველი რიგის მემკვიდრეების არსებობას და მიუხედავად 2016 წლის 21 იანვრის სასამართლო გადაწყვეტილების არსებობისა, დღემდე მიაჩნია, რომ 35.00 კვ.მ. ფართი მთლიანად მისია. რ----- თ-----ა სასამართლო სხდომებს ვერ ესწრება მხოლოდ და მხოლოდ იმ მიზეზით, რომ მოსარჩელემ სიტყვიერ შეურაცხყოფასთან ერთად არ მიაყენოს ფიზიკური შეურაცხყოფაც. შესაბამისად, წარმოდგენელია რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ის 35 კვ.მ. ფართში ერთად ცხოვრება, მითუმეტეს იმ პირობებში, როდესაც სასამართლო აღნიშნავს, რომ მხარეებს შორის არის დაძაბული და კონფლიქტური ურთიერთობა.

3.4. აპელანტის მითითებით, სასამართლომ არასწორად მიიჩნია დადგენილად, რომ ეთერ ყურაშვილის სად--ო ბინაში ქირავნობის ხელშეკრულების საფუძველზე ცხოვრებისა და მის მიერ ე----- კ-----ისათვის ქირის გადახდის დამადასტურებელი მტკიცებულება, საქმეზე წარმოდგენილი არ იყო.

აპელანტის განმარტებით, არ არის სავა—დებულო ქირავნობის ხელშეკრულება დაიდოს წერილობით. მოწმე მანანა ხუბულური N-/22257-14 სამართა—წარმოების დროს ადასტურებდა, რომ ე----- კ-----ს სადაო საცხოვრებელი 35.00 კვ.მ. ფართის ბინა გაქირავებული ჰქონდა ეთერ ყურაშვილზე, რაც N-/7219-17 სამართა—წარმოების პროცესში, მის მიერ აღარ იქნა დადასტურებული.

3.5. მიუხედავად იმისა, რომ აპელანტი სარჩელს უსაფუძვლოდ მიიჩნევს, განმარტავს, რომ ე----- კ-----ს მოპასუხეებისგან შეძლო მოეთხოვა 4000 აშშ დოლარის 5/6 ნაწილის გადახდა, ხოლო 7750 ლარის, 2078.81 ლარის და 4000 ლარის ჯამში - 13 788.81 ლარის 2/3 ნაწილის გადახდა, რადგან თ-----ის საქა—აქო სასამართლოს 2016 წლის 21 იანვრის გადაწყვეტილებით 35.00 კვ.მ. უძრავი ქონების 1/2 ნაწილის მესაკუთრედ რ----- თ-----ა ცნობილ იქნა იმ საფუძველით, რომ უძრავი ქონება წარმოადგენდა მეუღლეთა თანასაკუთრებას, ხოლო ქონების დარჩენილი 1/2 ნაწილი განაწილდა თანაბარ 1/3 წილებად სამ პირველი რიგის მემკვიდრეზე.

3.6. აპელანტის მითითებით, სასამართლომ არ იმსჯელა ე. კ-----ის მოთხოვნის ხანდაზმულობაზე. სასამართლოს მიერ საქართველოს სამოქა—ქო კოდექსის 991-ე მუხლის (გენერა—ური დათქმა) არასწორ განმარტებას კი, შედეგად მოჰყვა შეგებებულ სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

3.7. აპელანტის მოსაზრებით, საქართველოს სამოქა—აქო კოდექსის 473.1. მუხლით გათვა—ისწინებული უკუმოთხოვნის უფლების შემთხვევაშიც კი,

თუ ე---- კ----მ 2011 წლის 01 აპრილს და 2011 წლის 26 სექტემბერს ნამდვილად გადაუხადა რაიმე თანხა ნანა ესათიას, მას აღნიშნული მომენტიდან წარმოეშვა უკუმოთხოვნის უფლება მოპასუხეების მიმართ, რაც მათ წაუყენა მხოლოდ და მხოლოდ 2017 წლის 15 მარტს სასამართლოში სარჩელის აღძვრის გზით. ამდენად, ე---- კ----ის მოთხოვნა აღნიშნულ ნაწილში ხანდაზმულია, რადგან გასულია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 12-ე მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული მოთხოვნის სამწლიანი ხანდაზმულობის ვადა.

3.8. აპელანტების მოსაზრებით, არასწორია სასამართლოს მოსაზრება მასზედ, რომ მემკვიდრეობითი სამართლის ნორმა (1484-ე მუხლი) არასრულწლოვანთან მიმართებით რაიმე გამონაკლისს ან განსაკუთრებულ დათქმას არ აკეთებს მამკვიდრებლის ვალების დაფარვასთან დაკავშირებით. შესაბამისად, სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებებისა და სამართლებრივი ანა—იზის შესაბამისად, მოპასუხე ე----- რ-----ესაც (მის კანონიერ წარმომადგენელს) უნდა დაეკისროს სამკვიდრო პასივზე გაწეული ხარჯის ოდენობა მიღებული სამკვიდრო აქტივის ფარგლებში.

3.9. აპელანტის მითითებით, შეგებებული სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში, სასამართლომ არასწორად განმარტა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 991-ე მუხლი.

აპელანტის განმარტებით, მნიშვნელობა არა აქვს კონკრეტულ შემთხვევაში ე---- კ---- აქირავებდა, თუ თავად ფლობდა მოპასუხეთა საკუთრებაში არსებულ ქონებას, ანუ მოსარჩელე იყო არაპირდაპირი, თუ პირდაპირი მფლობელი. მთავარია ის ფაქტი, რომ აპელანტის ქონების ხარჯზე ე---- კ---- -- ზოგავდა ფულად სახსრებს. სადაო უძრავი ქონების მფლობელობის ფაქტს კი, თავად ე---- კ----ც არ უარყოფს და ამასვე ადასტურებს მოწმე მანანა ხუბულურიც.

4. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეცვლის დასაბუთება

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვა—საზრისით. ამავე მუხლის მეორე ნაწილის შესაბამისად, სამართლებრივი თვა—საზრისით შემოწმებისას სასამართლო ხელმძღვანელობს 393-ე და 394-ე მუხლების მოთხოვნებით.

სააპელაციო პა—ატის მოსაზრებით, რ----- თ-----ასათვის თანხის დაკისრების ნაწილში (სარეზოლუციო ნაწილის 1.1. პუნქტი) გადაწყვეტილება იურიდიულად არ არის დასაბუთებული, რაც

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ამ ნაწილში მისი გაუქმების საფუძველია.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სააპელაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს უბრუნებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს ხელახლა განსახილველად, თუ ადგილი აქვს 394-ე მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევებს. ამავდროულად მუხლის მეორე ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს შეუძლია არ გადააგზავნოს საქმე უკან და თვითონ გადაწყვიტოს იგი.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 386-ე მუხლის შესაბამისად, თუ სააპელაციო საჩივარი დასაშვებია და საქმე პირველი ინსტანციის სასამართლოს არ უბრუნდება, სააპელაციო სასამართლო თვითონ იღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე. იგი თავისი განჩინებით უარს ამბობს სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე ან გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეცვლით იღებს ახალ გადაწყვეტილებას საქმეზე.

ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთება

სააპელაციო პა—ატა ეთანხმება და იზიარებს გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით დადგენილად მიჩნეულ ფაქტობრივ გარემოებებს, მიუთითებს მათზე და დამატებით აღნიშნავს შემდეგს:

4.1. დ--ით რ-----ე გარდაიცვალა—ა 2011 წლის 09 თებერვა—ს. მას დარჩა სამი პირველი რიგის მემკვიდრე: დედა - ე----- კ-----, მეუღლე - რ----- თ-----ა და შვილი ე----- რ-----ე;

4.2. 2011 წლის 26 აგვისტოს ე----- კ-----ის სახელზე გაიცა კანონისმიერი სამკვიდრო მოწმობა, რომლითაც ე----- კ-----მ, როგორც მამკვიდრებლის პირველი რიგის მემკვიდრემ (დედამ) მიიღო დ--ით რ-----ის სამკვიდრო ქონება, კერძოდ, ქ. თ-----ში, ა--. ყ-----ის გამზ. N2-/- ფართი 63.00 კვ.მ-დან დ--ით რ-----ის კუთვნილი 35.00 კვ.მ. (უძრავი ქონების საკადასტრო კოდი 0------);

4.3. თ-----ის საქა—აქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 21 იანვრის კანონიერ ძა—აში შესული გადაწყვეტილებით, რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ის სარჩელი მოპასუხე ე----- კ-----ის მიმართ, მესაკუთრედ აღიარების შესახებ, დაკმაყოფილდა. რ----- თ-----ა ცნობილ იქნა მოპასუხე ე----- კ-----ის სახელზე საკუთრების უფლებით რიცხული უძრავი ნივთის მდებარე მისამართზე თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. N2-/-, სართული 1, ბინა N-, 35 კვ.მ. ფართის 1/2 ნაწილის მესაკუთრედ. რ----- თ-----ა ცნობილ იქნა ე----- კ-----ის სახელზე საკუთრების უფლებით

რიცხული უძრავი ნივთის მდებარე მისამართზე თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზ. N2/-, სართული 1, ბინა N-, 35 კვ.მ. ფართის 1/6 ნაწილის მესაკუთრედ. ე----- რ-----ე ცნობილ იქნა მოპასუხე ე----- კ-----ის სახელზე საკუთრების უფლებით რიცხული ქონების, მდებარე, თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზ. N2/-, სართული 1, ბინა N-, 35 კვ.მ. ფართის 1/6 ნაწილის მესაკუთრედ.

გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით, სასამართლომ მიიჩნია, რომ უძრავი ნივთი, მდებარე, ქ. თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზ. N2/-, 35.00 კვ.მ. ოდენობის ფართი წარმოადგენდა რ----- თ-----ას და დ-ით რ-----ის ქორწინების განმავლობაში შეძენილ ქონებას. შესაბამისად, დ-ით რ-----ის დანაშთ სამკვიდრო მასას შეადგენდა ქ. თ-----ში, ა---. ყ-----ის გამზ. N2/- (მიწის (უძრავი ქონების) 35.00 კვ.მ. ფართის 1/2 ნაწილი.

შესაბამისად, პა—ატა დადგენილად მიიჩნევს, რომ რ----- თ-----ას, როგორც აწ. გარდაცვლილი დ-ით რ-----ის პირველი რიგის ერთ-ერთ მემკვიდრეს, მისი სამკვიდრო ქონებიდან მემკვიდრეობის სახით მიღებული აქვს ქონების 1/6 ნაწილი.

4.4. 16.06.2017 წელს მომზადებული ამონაწერით საჯარო რეესტრიდან, უძრავი ქონება, მდებარე მისამართზე ქ. თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზირი N2/-, სართული 1, ბინა N- (საკადასტრო კოდი N0-----) თანასაკუთრების უფლებით აღირცხულია ე----- კ-----ის, რ----- თ-----ას (35 კვ.მ. ფართიდან 8/12 ნაწილი) და ე----- რ-----ის (35 კვ.მ. ფართიდან 2/12 ნაწილი) სახელზე;

4.5. 2011 წლის 09 თებერვა—ს გარდაცვლილი დ-ით რ-----ის დაკრძა—ვის და მასთან დაკავშირებული ცერემონია—ის ხარჯები 4000 (ოთხი ათასი) ლარის ოდენობით მთლიანად გაიღო მოსარჩელე ე----- კ-----მ;

4.6. რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ეს დ-ით რ-----ის გარდაცვა—ების შემდეგ სად--ო საცხოვრებელ სახლში, მდებარე ქ. თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზირი N2/-, ბინა N-, არ უცხოვრიათ. ამჟამად სად--ო ბინაში მეუღლესთან, გ----- მ-----თან და შვილებთან ერთად ცხოვრობს მოსარჩელე ე----- კ-----;

4.7. 2009 წლის 06 ნოემბერს, დ-ით რ-----ეს და ნანა ესართიას შორის დაიდო სესხის და იპოთეკის ხელშეკრულება, რომლის თანახმად, 2009 წლის 06 ნოემბერს, ნანა ესათიამ დ-ით რ-----ეს ბინაში ცხოვრების უფლებით იპოთეკის ხელშეკრულების საფუძველზე, სესხის სახით გადასცა თანხა 4000 აშშ დოლარი.

ნანა ესათია ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად, ოჯახთან ერთად ცხოვრობდა იპოთეკით დატვირთულ ბინაში, მდებარე თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზ. N2/- (35.00 კვ.მ) და სარგებლობდა აღნიშნულ ბინაში

არსებული სველი წერტილებით;

2011 წლის 26 სექტემბერს, ნანა ესათიამ ე---- კ----ისგან მიიღო სესხის თანხა 4000 აშშ დოლარი, რის შემდეგაც გაათავისუფლა საცხოვრებელი ბინა და ოჯახთან ერთად სხვა მისამართზე გადა--იდა საცხოვრებლად;

4.8. წინამდებარე სასარჩელო განცხადებით, ე---- კ---- მოითხოვს წარმოადგენს მოპასუხეებისათვის მის სასარგებლოდ, დ--ით რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯის სახით თანხის დაკისრებას. კერძოდ, მოსარჩელე მოითხოვს მოპასუხეებისათვის იმ ხარჯის დაკისრებას, რაც გამოწვეული იყო მამკვიდრებლის დაკრძა--ვით და ამასთან დაკავშირებული ცერემონია--ით, ასევე, მოპასუხეების მიერ მიღებული აქტივების ფარგლებში თითოეულის წილის პროპორციულად, მის მიერ მამკვიდრებლის კრედიტორისათვის გადახდილი თანხის დაკისრებას, რაც რ----- თ-----ას შემთხვევაში შეადგენს თანხის 4/5-ს, ხოლო, მოპასუხე ე----- რ-----ის შემთხვევაში - 1/5-ს.

დადგენილია, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით, სასამართლომ მიიჩნია, რომ ვინაიდან, მხარეებს შორის არ იყო სად--ო ის გარემოება, რომ დ--ით რ-----ის გარდაცვა--ების შემდგომ, მისი დაკრძა--ვის და ამასთან დაკავშირებული ცერემონია--ის ხარჯები, სრულად, 4000 ლარის ოდენობით გაიღო მისი პირველი რიგის მემკვიდრემ, დედამ ე---- კ----მ, სამოქა--აქო კოდექსის 1489-ე მუხლიდან გამომდინარე, მოპასუხეებს სამკვიდროში თავისი წილის პროპორციულად უნდა აენაზღაურებინათ დაკრძა--ვის ხარჯები, რაც თითოეული მოპასუხის მიმართ შეადგენდა 1333.33 ლარს.

სასამართლომ ასევე დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება მამკვიდრებლის კრედიტორისათვის, ნანა ესათიასათვის სესხის თანხის დაბრუნების ნაწილში *(მოსარჩელე მხარე ასევე მიუთითებდა, რომ მან დ--ით რ-----ის გარდაცვა--ების შემდეგ გადაიხადა მამკვიდრებლის ვა--ები. კერძოდ, ნანა ესათიას გადაუხადა 10 000 (ათი ათასი) ლარი, რომლითაც გამოათავისუფლა იპოთეკით დატვირთული სად--ო უძრავი ქონება, მდებარე მისამართზე ქ. თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. 2-/-, ბინა N-, 35 კვ.მ ფართი)*, და საქართველოს 1484-ე, 463-ე, 467-ე, 473-ე მუხლებზე მითითებით, მიიჩნია, რომ მოპასუხე რ----- თ-----ას ე---- კ----ის სასარგებლოდ უნდა დაკისრებოდა დ--ითი რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით - 14 000 ლარის 2/3 ნაწილის, სულ, 9 333 ლარის ანაზღაურება, ხოლო ე----- რ-----ეს ე---- კ----ის სასარგებლოდ უნდა დაკისრებოდა დ--ითი რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით - 14 000 ლარის 1/5 ნაწილის, სულ 2333 ლარის ანაზღაურება.

4.9. წინამდებარე სააპელაციო საჩივრით, აპელანტები გადაწყვეტილებას ასაჩივრებენ 1333.33 ლარის ზემოთ, მათთვის თანხის დაკისრების ნაწილში და მიუთითებენ, რომ სარჩელის საფუძვლიანად მიჩნევის შემთხვევაშიც

კი, ე---- კ----ს მოპასუხეებისაგან პირველი მოთხოვნის ფარგლებში (გასვენებზე გაწეული ხარჯები) შეედლო მოთხოვნა 4000 ლარის 2/3-ის გადახდა, ხოლო, მეორე მოთხოვნის ფარგლებში - 4000 აშშ დოლარის ნაწილში თანხის - 5/6 ნაწილის. აქედან დედაზე - 4/6 წილის, ხოლო შვილზე - 1/6 წილის ანაზღაურება.

4.10. პა—ატა განმარტავს, რომ სასამართლოს უპირველესი ამოცანაა, დაადგინოს, თუ რას ითხოვს მოსარჩელე მოპასუხისაგან და რის საფუძველზე, ანუ რომელ ფაქტობრივ გარემოებებზე ამყარებს თავის მოთხოვნას. სასამართლომ მხარის მიერ მითითებული მოთხოვნის ფარგლებში უნდა მოძებნოს ის სამართლებრივი ნორმა (ნორმები), რომელიც იმ შედეგს ითვალისწინებს, რისი მიღწევაც მხარეს სურს. ამასთან, მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძვლად განხილული ნორმა (ან ნორმები) შეიცავს იმ აღწერილობას (ფაქტობრივ შემადგენლობას), რომლის შემოწმებაც სასამართლოს პრეროგატივაა და რომელიც უნდა განხორციელდეს ლოგიკური მეთოდების გამოყენების გზით, ანუ სასამართლომ უნდა დაადგინოს, ნორმაში მოყვანილი აბსტრაქტული აღწერილობა რამდენად შეესაბამება კონკრეტულ ცხოვრებისეულ სიტუაციას და გამოიტანოს შესაბამისი დასკვნები. ის მხარე, რომელსაც აქვს მოთხოვნა მეორე მხარისადმი, სულ მცირე, უნდა უთითებდეს იმ ფაქტობრივ შემადგენლობაზე, რომელსაც სამართლის ნორმა გვთავაზობს. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია დ--ასკვნათ, რომ მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლის რომელიმე ფაქტობრივი წანამძღვრის (სამართლებრივი წინაპირობის) არარსებობა გამორიცხავს მხარისათვის სასურველი სამართლებრივი შედეგის დადგომას (იხ. სუსგ ას-152--1443-2012, ას-973-1208-04; ას 664-635-2016).

მოთხოვნის საფუძვლის (საფუძვლების) ძიებისას, სასამართლოსათვის ამოსავა—ია ის კონკრეტული ფაქტები და გარემოებები, რომლებზედაც მოსარჩელე ამყარებს თავის მოთხოვნას. სწორედ მოსარჩელის მიერ მითითებული ფაქტები და გარემოებები განსაზღვრავენ მისი მოთხოვნის შინაარსს. სასამართლომ, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებების შეფასებით, უნდა გაარკვიოს, თუ საიდან გამომდინარეობს მოსარჩელის მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძველი, კერძოდ, სახელშეკრულებო შეთანხმებებიდან თუ სხვა ვა—დებულებითი ურთიერთობებიდან.

4.11. განსახილველ შემთხვევაში, იმ სამართლებრივი შედეგის გათვა—ისწინებით, რისი მიღწევაც მოსარჩელეს სურს, კერძოდ, დაკრძა—ვისა და ამასთან დაკავშირებული ცერემონია—ის ხარჯების ანაზღაურების მოთხოვნა დ--ა—ების გარეშე სხვისი საქმეების შესრულებიდან და მემკვიდრეობის სამართლიდან გამომდინარეა და, შესაბამისად, ამ

მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძველია: სსკ-ის 973-ე (შემსრულებელს უფლება აქვს, მოითხოვოს გაწეული ხარჯების ანაზღაურება, რომლებიც, საქმის გარემოებებიდან გამომდინარე, აუცილებლად იქნა მიჩნეული), 1484.1 (მემკვიდრეები ვა—დებულნი არიან მთლიანად დააკმაყოფილონ მამკვიდრებლის კრედიტორთა ინტერესები, მაგრამ მიღებული აქტივის ფარგლებში თითოეულის წილის პროპორციულად) და 1489.1 (კრედიტორების მიერ მოთხოვნის წარდგენის ვადა არ ვრცელდება იმ დანახარჯების მოთხოვნებზე, რომლებიც გამოწვეული იყო მამკვიდრებლის უკანასკნელი ავადმყოფობის დროს მოვლითა და მკურნა—ობით, ხელფასის გასტუმრებით, დაკრძა—ვით, სამკვიდროს დაცვითა და მართვით, ასევე, მესამე პირების მოთხოვნებზე – ქონებაზე საკუთრების უფლების ცნობის და მათი კუთვნილი ქონების გამოთხოვის თაობაზე) მუხლები.

4.12. განსახილველ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ მამკვიდრებელი დ--ით რ-----ე გარდაიცვა—ა 2011 წლის 09 თებერვა—ს. პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას, მოპასუხეები სად--ოდ არ ხდიდნენ იმ გარემოებას, რომ დ--ით რ-----ის დაკრძა—ვის და მასთან დაკავშირებული ცერემონია—ის ხარჯები 4000 (ოთხი ათასი) ლარის ოდენობით მთლიანად გაიღო მოსარჩელე ე---- კ----მ. დადგენილია ასევე, რომ გარდაცვლილის დანაშთი ქონების მესაკუთრეებად, შესაბამისი წილობრივი მონაცემებით, თ-----ის საქა—აქო სასამართლოს სამოქა—აქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 21 იანვრის კანონიერ ძა—აში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე, ასევე აღირიცხნენ მოპასუხეები, რომლებსაც, მამკვიდრებლის გარდაცვა—ების შემდეგ რაიმე ხარჯი არ გაუღიათ.

4.13. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდმა პა—ატამ 2002 წლის 4 მარტის (№3კ/441-01) განჩინებაში აღნიშნა, რომ პირს, სსკ-ის 973-ე მუხლის საფუძველზე, დამატებითი მტკიცებულების წარმოდგენის გარეშეც აქვს უფლება, მემკვიდრეებისგან, მიღებული სამკვიდროს ღირებულების ფარგლებში, მოითხოვოს მამკვიდრებლის დაკრძა—ვის, საფლავის მოწყობის, ქელებისა და ორმოცის გადახდის ხარჯების ანაზღაურება გონივრული ოდენობის ფარგლებში. პა—ატა აქვე მიუთითებს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სხვა განჩინებაზეც, სადაც განმარტებულია, რომ „საქართველოში არსებული ტრადიციის თანახმად, გარდაცვლილის დაკრძა—ვა გარკვეულ პროცედურებს მოიცავს, რომლებიც, თავის მხრივ, ხარჯებთან არის დაკავშირებული... მართა—ია, უმეტეს შემთხვევაში, რთულია ყოველი კონკრეტული პროცედურისა და მისი შესაბამისი იმ ხარჯის ზუსტად განსაზღვრა, რაც აუცილებელია მიცვა—ებულის დაკრძა—ვისათვის და სხვადასხვა ფაქტორებზეა დამოკიდებული, მაგრამ ამ შემთხვევაში, უნდა განისაზღვროს ის სავა—დებულო მინიმა—ური სარიტუა—ო პროცედურები და მათი ანაზღაურების მინიმუმი, რომლებიც საქართველოში არსებული წეს-ჩვეულებების გათვა—ისწინებით აუცილებელია. აქვე გასათვა—ისწინებელია, რომ გაწეული ხარჯის გონივრული ოდენობით განსაზღვრისას, მოსარჩელე

თავისუფლდება გაწეული ხარჯის ოდენობის დასაბუთების ტვირთისაგან“ (სუსგ Nას-791-748-2015, 12 ოქტომბერი 2015 წელი).

4.14. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პა—ატა მიიჩნევს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ მართებულად დააკისრა გარდაცვლილის მემკვიდრეებს, ამ უკანასკნელთა მიერ მიღებული სამკვიდროს ფარგლებში, მამკვიდრებლის დაკრძა—ვისა და ამასთან დაკავშირებულ ცერემონია—ებზე გაწეული ხარჯები, თითოეულს 1333.00 ლარის ოდენობით, რამაც ჯამში შეადგინა 2 666 ლარი.

4.15. პა—ატა ყურადღებას გაამახვილებს სააპელაციო საჩივრის იმ პრეტენზიაზე, სადაც აპელანტი მიუთითებს მოსარჩელე მხარის სასარგებლოდ, ე----- რ-----ისათვის აწ. გარდაცვლილი დ--ით რ-----ის დაკრძა—ვისა და ამასთან დაკავშირებულ ცერემონია—ებზე გაწეული ხარჯების დაკისრების ამორა—ურობაზე.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მხარეები იწყებენ საქმის წარმოებას სასამართლოში, ამ კოდექსში ჩამოყალიბებული წესების შესაბამისად, სარჩელის ან განცხადების შეტანის გზით. ისინი განსაზღვრავენ დ--ის საგანს და თვითონვე იღებენ გადაწყვეტილებას სარჩელის (განცხადების) შეტანის შესახებ. ამავე კოდექსის მე-4 მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სამართა—წარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები.

ამავე კოდექსის 219-ე მუხლის შესაბამისად, მხარეები შეზღუდული არიან, ახსნა-განმარტების მოსმენისას წარადგინონ ახა—ი მტკიცებულებები ან მიუთითონ ახა— გარემოებებზე, რომელთა შესახებაც არ ყოფილა მითითებული სარჩელსა თუ შესაგებელში ან საქმის მომზადების სტადიაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მათ შესახებ თავის დროზე საპატიო მიზეზით არ იყო განცხადებული.

მოცეულ შემთხვევაში, მოპასუხე მხარეს ამ ფაქტობრივ გარემოებაზე, ზემოაღნიშნული მუხლების შესაბამისად, არ მიუთითებია.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 380-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას შეიძლება მოყვანილ იქნეს ახა—ი ფაქტები და წარდგენილ იქნეს ახა—ი მტკიცებულებები.

სააპელაციო სასამართლო არ მიიღებს ახა— ფაქტებსა და მტკიცებულებებს, რომლებიც მხარეს შეეძლო წარედგინა პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას, მაგრამ საპატიო მიზეზით არ წარადგინა.

ამავე კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, საპატიო მიზეზად ჩაითვლება მხარის მიერ შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენის შეუძლებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას. ავადმყოფობა დადასტურებულ უნდა იქნეს სამედიცინო დაწესებულების ხელმძღვანელის მიერ ხელმოწერილი დოკუმენტით, რომელიც პირდაპირ მიუთითებს სასამართლო პროცესზე გამოცხადების შეუძლებლობაზე.

მითითებულ ნორმათა შინაარსიდან გამომდინარე, ფაქტები, რომელთა შესახებ ცნობილია მხარეებისათვის უნდა წარედგინოს პირველი ინსტანციის სასამართლოს. ახა—ი ფაქტები ეს ისეთი ფაქტებია, რომლებიც ადრე არ იყო მითითებული მხარეების მიერ იმის გამო, რომ არ იყო ცნობილი მათ შესახებ და წარმოიშვნენ პირველ ინსტანციაში საქმის განხილვის შემდეგ. მხარეებს, რომლებმაც მიმართეს სასამართლოს სააპელაციო საჩივრით ან ამ საჩივარზე შესაგებლით, შეუძლიათ მოიყვანონ ახა—ი ფაქტები და წარადგინონ ახა—ი მტკიცებულებები, მაგრამ სააპელაციო სასამართლო მიიღებს მათ მხოლოდ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, კერძოდ, სასამართლო არ მიიღებს ახა— ფაქტებსა და მტკიცებულებებს, რომლებიც მხარეს შეეძლო წარედგინა პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას, მაგრამ არასაპატიო მიზეზით არ წარადგინა. აქედან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ ყოველთვის უნდა შეაფასოს ახა—ი ფაქტებისა და ახა—ი მტკიცებულებების მიღებისა და გამოკვლევის დასაშვებობის 380-ე მუხლით დადგენილი პირობები.

ამდენად, სააპელაციო პა—ატას მიაჩნია, რომ მხარეს შეეძლო პირველი ინსტანციის სასამართლოში წარდგენილ შესაგებელში მიეთითებინა და წარედგინა ახა—ი ფაქტობრივი გარემოები და მისი დამადასტურებელი მტკიცებულებები, რაც მან არ გააკეთა, რის გამოც დაკარგა უფლება, სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას მიუთითოს ახა— გარემოებაზე და წარადგინოს ახა—ი მტკიცებულებები.

ამასთან, დადგენილია, რომ ამ ნაწილში მოპასუხე მხარემ სრულად ცნო მოთხოვნა, ამ ნაწილში, ფაქტობრივი გარემოება სად--ოდ არ გაუხდია.

4.16. პა—ატა მიიჩნევს, რომ მეორე სასარჩელო მოთხოვნა (მოპასუხეებისათვის, როგორც აწ. გარდაცვლილი დ--ით რ-----ის მემკვიდრეებისათვის, მათ მიერ მიღებული აქტივების ფარგლებში თითოეულის წილის პროპორციულად, მოსარჩელე მხარის მიერ მამკვიდრებლის კრედიტორისათვის გადახდილი თანხის დაკისრების თაობაზე), სსკ-ის 1484-ე მუხლის პირველი ნაწილიდან (*მემკვიდრეები ვა—დებულები არიან მთლიანად დააკმაყოფილონ მამკვიდრებლის კრედიტორთა ინტერესები, მაგრამ მიღებული აქტივის ფარგლებში თითოეულის წილის პროპორციულად*), 463-ე(თუ რამდენიმე პირს ევა—ება ვა—დებულების შესრულება ისე, რომ თითოეულმა უნდა მიიღოს მონაწილეობა მთლიანი ვა—დებულების შესრულებაში, ისინი წარმოადგენენ სოლიდარულ მოვა—ეებს. მემკვიდრეობით-სამართლებრივი საფუძვლით მამკვიდრებლის კრედიტორის წინაშე მისი პირველი რიგის მემკვიდრეები არ წარმოადგენენ სოლიდარულ მოვა—ეებს), 467-ე (ერთ-ერთი მოვა—ის მიერ ვა—დებულების მთლიანად შესრულება ათავისუფლებს შესრულებისაგან დანარჩენ მოვა—ეებს) და 473-ე მუხლებიდან (მოვა—ეს, რომელმაც სოლიდარული ვა—დებულება შეასრულა, აქვს უკუმოთხოვნის უფლება დანარჩენ მოვა—ეთა მიმართ წილთა თანაბრობის კვა—ობაზე), გამომდინარეობს.

4.17. თავად გარდაცვლილის ვა—ის წარმოშობის ფაქტობრივი საფუძველია მამკვიდრებლის მიერ კრედიტორის წინაშე დადებული 2009 წლის 06 ნოემბერის სესხის და იპოთეკის ხელშეკრულება, რომლის თანახმად, 2009 წლის 06 ნოემბერს, ნანა ესათიამ დ--ით რ-----ეს ბინაში ცხოვრების უფლებით იპოთეკის ხელშეკრულების საფუძველზე, სესხის სახით გადასცა თანხა 4000 აშშ დოლარი. ამდენად, სსკ-ის 623-ე მუხლის საფუძველზე, მამკვიდრებლის მიმართ კრედიტორის მოთხოვნა წარმოშობილი იყო.

ამასთან, სასამართლომ დადგენილად ცნო ფაქტობრივი გარემოებები მასზედ, რომ ნანა ესათია ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად, ოჯახთან ერთად ცხოვრობდა იპოთეკით დატვირთულ ბინაში, მდებარე თ---ი, ა---. ყ-----ის გამზ. N2-/-- (35.00 კვ.მ) და სარგებლობდა აღნიშნულ ბინაში არსებული სველი წერიტილებით. ნანა ესათიამ ე----- კ-----ისგან 2011 წლის 26 სექტემბერს მიიღო სესხის თანხა 4000 აშშ დოლარი, რის შემდეგაც გაათავისუფლა საცხოვრებელი ბინა და ოჯახთან ერთად სხვა მისამართზე გად--იდა საცხოვრებლად.

4.18. პა—ატა აღნიშნავს, რომ წინამდებარე სააპელაციო საჩივრით, აპელანტები სად--ოდ არ ხდიან ნანა ესათიას მიერ ე----- კ-----ისგან 2011 წლის 26 სექტემბერს სესხის თანხის 4000 აშშ დოლარის მიღების ფაქტს, თუმცა, მიუთითებენ კრედიტორის (ნანა ესათიას) მიერ სსკ-ის 1488.1 მუხლით გათვა—ისწინებული, მემკვიდრეების მიმართ მოთხოვნის წარდგენის ექვსთვიანი ვადის დარღვევაზე, ამასთან, მოსარჩელე მხარის მიერ მოპასუხეებისათვის თანხის მოთხოვნის ხანდაზმულობის 3 წლიანი

ვადის დარღვევაზე, რაც გამორიცხავს სარჩელის დაკმაყოფილებას.

4.19. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1488-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მამკვიდრებლის კრედიტორებმა ექვსი თვის განმავლობაში იმ დღიდან, რაც მათთვის ცნობილი გახდა სამკვიდროს გახსნის შესახებ, უნდა წარუდგინონ მოთხოვნა მემკვიდრეებს, რომლებმაც მიიღეს სამკვიდრო, მოთხოვნის ვადის დადგომის მიუხედავად.

სააპელაციო პა—ატა განმარტავს, რომ სსკ-ის 1488-ე მუხლში საუბარია არა სასარჩელო ხანდაზმულობის, არამედ პრეტენზიის წარდგენის ვადებზე, რაც განსხვავებული ცნებებია. პა—ატა აღნიშნავს, რომ მოცემული მუხლით დადგენილი ექვსთვიანი ვადა არის მამკვიდრებლის კრედიტორთა მიერ მემკვიდრეებისათვის მოთხოვნის (პრეტენზიის) წარდგენისა და არა სასამართლოში სარჩელის შეტანის ვადა. ამასთან, გასათვალისწინებელია, რომ, თუ მამკვიდრებლის კრედიტორებმა ზემოხსენებული ვადის დაცვით არ წარუდგინეს მოთხოვნა მემკვიდრეებს, ისინი კარგავენ მოთხოვნის უფლებას, რაც, შემდგომში, სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, ამ სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველი იქნება. საკასაციო პა—ატამ არაერთ საქმეზე განმარტა, რომ „მითითებული ნორმით დადგენილია პრეტენზიის მოთხოვნის წარდგენის ვადა და არა სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადა. სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადა გულისხმობს დროის მონაკვეთს, რომლის განმავლობაშიც, სასამართლოსათვის მიმართვის გზით კრედიტორს შეუძლია, დაიკმაყოფილოს მოთხოვნა. ამ ვადის გასვლის შემდეგ მოვა—ეს შეუძლია უარი თქვას კრედიტორის დაკმაყოფილებაზე სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადაზე მითითებით. მოთხოვნა კი, როგორც წესი, წარედგინება უშუალოდ მხარეს. საპრეტენზიო ვადაში მოთხოვნის წარუდგენლობა სასამართლოში სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველია. საპრეტენზიო ვადაში წარდგენილი მოთხოვნა კი, შეიძლება არ დააკმაყოფილოს სასამართლომ, თუ გავიდა სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადა და მოვა—ე მიუთითებს ამის თაობაზე (შდრ. სუსგ-ები 07.10.2010წ., საქმე №ას-143-136-2010; სუსგ, 22.02.2008წ., საქმე №ას-968-1269-2007).

4.20. უპირველესყოვლისა, პა—ატა აღნიშნავს, რომ მოპასუხეებს იმ ფაქტობრივ გარემოებაზე, რომ კრედიტორის მიერ დარღვეული იყო სსკ-ის 1488-ე მუხლით გათვალისწინებული პრეტენზიის წარდგენის ვადა, სარჩელზე წარდგენილი შესაგებლით, არ მიუთითებიათ (ტომი 1; ს/ფ 61-67). მოპასუხეები მოთხოვნას ამ ნაწილში უარყოფდნენ მხოლოდ იმ საფუძველით, რომ ისინი არ იყვნენ ინფორმირებულნი ნამდვილად ჰქონდა თუ არა მოსარჩელე მხარის მიერ კრედიტორისათვის ამ თანხის გადახდის ფაქტს. სად--ო ფაქტზე, მხარემ მიუთითა მხოლოდ პაექრობის სტადიაზე.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 4.1 მუხლი ადგენს სამართალმოქმედების ისეთ ფუნდამენტურ პრინციპს, როგორიცაა შეჯიბრებითობა და განსაზღვრავს, რომ სამართალმოქმედება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის თანახმად, მოპასუხის მიერ პასუხის (შესაგებლის) წარდგენა სავალდებულო ხასიათს ატარებს. რაც იმაში გამოიხატება, რომ აღნიშნული საპროცესო ვალდებულების შეუსრულებლობა მხარისათვის უარყოფით საპროცესო სამართლებრივ შედეგებს იწვევს. კერძოდ, სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები ითვლება შეუდარებლად და შესაბამისად დამტკიცებულად.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 201-ე მუხლის მე-7 ნაწილით გათვალისწინებული შესაგებლის წარუდგენლობის ფაქტი თავისთავად განსაზღვრავს მტკიცების საგანს, რადგანაც მოსარჩელე თავისუფლდება სარჩელში მითითებული ფაქტების მტკიცებისაგან. აღნიშნული გარემოება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობაცაა. ამავე კოდექსის 201-ე მუხლის მე-4 და მე-5 ნაწილების თანახმად, პასუხში (შესაგებელში) სრულყოფილად და თანამიმდევრობით უნდა იყოს ასახული მოპასუხის მოსაზრებები სარჩელში მითითებულ თითოეულ ფაქტობრივ გარემოებასა და მტკიცებულებასთან დაკავშირებით. თუ მოპასუხე არ ეთანხმება სარჩელში მოყვანილ რომელიმე გარემოებას, იგი ვალდებულია მიუთითოს ამის მიზეზი და დაასაბუთოს შესაბამისი არგუმენტაციით; წინააღმდეგ შემთხვევაში მას ერთმევა უფლება, შეასრულოს ასეთი მოქმედება საქმის არსებითად განხილვის დროს. მოპასუხე ვალდებულია, პასუხს დაურთოს მასში მითითებული ყველა მტკიცებულება. თუ მოპასუხეს საპატიო მიზეზით არ შეუძლია პასუხთან ერთად მტკიცებულებათა წარდგენა, იგი ვალდებულია, ამის შესახებ მიუთითოს პასუხში. წინააღმდეგ შემთხვევაში მოპასუხეს ერთმევა უფლება, შემდგომში წარადგინოს მტკიცებულებები. ამდენად, საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილია მოპასუხის მიერ კონკრეტული შესაგებლის წარდგენის ვალდებულება. მოპასუხე უნდა შეეძლოს მოსარჩელის გამართულ, დასაბუთებულ მოთხოვნას ანუ დანართის გადაწყვეტისათვის სამართლებრივად მნიშვნელოვან ფაქტობრივ გარემოებებს, წინააღმდეგ შემთხვევაში, მოსარჩელის მიერ მითითებული ფაქტები (და არა მისი სამართლებრივი შეხედულებები) დამტკიცებულად

ითვლება.

ამ საპროცესო წესის დარღვევით, ბუნებრივია, ირღვევა შეჯიბრებითობის პრინციპი, რამდენადაც ამავე კოდექსის 219-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მხარეები შეზღუდული არიან, ახსნა-განმარტების მოსმენისას წარადგინონ ახა—ი მტკიცებულებები ან მიუთითონ ახა— გარემოებებზე, რომელთა შესახებაც არ ყოფილა მითითებული სარჩელსა თუ შესაგებელში ან საქმის მომზადების სტადიაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მათ შესახებ თავის დროზე საპატიო მიზეზით არ იყო განცხადებული.

განსახილველ შემთხვევაში, როგორც აღინიშნა, მოპასუხებს სარჩელის წინააღმდეგ წარდგენილი შესაგებლით სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 201-ე მუხლის მე-4 ნაწილის იმპერატიული მოთხოვნის დარღვევით, არ მიუთითებიათ სად--ო გარემოებაზე.

პა—ატა აღნიშნავს, რომ შესაგებლის პროცესუა—ური მნიშვნელობის შესახებ არსებობს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პა—ატის განმარტება, რომლის მიხედვით, „შეჯიბრებითობის პრინციპი მოიცავს მხარეთა საქმიანობას საქმის ფაქტობრივი გარემოებებისა და მტკიცებულებების სფეროში. მოთხოვნების თუ შესაგებლის ფაქტობრივი დასაბუთება ეკისრებათ თავად მხარეებს. მხარეებმა თვითონ უნდა განსაზღვრონ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს და რა კონკრეტულ გარემოებებს დაემყარება მათი შესაგებელი.

2007 წლის 28 დეკემბერს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსში განხორციელებული ცვლილებების მიხედვით, მოპასუხის მიერ პასუხის (შესაგებლის) წარდგენა სავა—დებულო ხასიათს ატარებს (საქართველოს 28.12.2007წ.-ის კანონი N5669-სსმ), რაც იმაში გამოიხატება, რომ აღნიშნული საპროცესო ვა—დებულების შეუსრულებლობა მხარისათვის უარყოფით საპროცესოსამართლებრივ შედეგებს იწვევს. კერძოდ, სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები ითვლება შეუდ--ებლად და, შესაბამისად, დამტკიცებულად. სსსკ-ის 201-ე მუხლის მე-7 ნაწილით გათვა—ისწინებული შესაგებლის წარუდგენლობის ფაქტი თავისთავად განსაზღვრავს მტკიცების საგანს, რადგანაც მოსარჩელე თავისუფლდება სარჩელში მითითებული ფაქტების მტკიცებისაგან. აღნიშნული გარემოება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობაცაა. საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილია მოპასუხის მიერ კონკრეტული შესაგებლის წარდგენის ვა—დებულება, კერძოდ, სსსკ-ის 201-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შინაარსიდან გამომდინარე, დგინდება, რომ მოპასუხე უნდა შეედ--ოს მოსარჩელის გამართულ, დასაბუთებულ მოთხოვნას ანუ დ--ის გადაწყვეტისათვის სამართლებრივად მნიშვნელოვან

ფაქტობრივ გარემოებებს, წინააღმდეგ შემთხვევაში, მოსარჩელის მიერ მითითებული ფაქტები (და არა მისი სამართლებრივი შეხედულებები) დამტკიცებულად ითვლება (საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პა—ატის გადაწყვეტილება, საქმე №ას-664-635-2016, 2 მარტი, 2017 წელი).

მოპასუხეების მიერ წარმოდგენილი შესაგებელი (პასუხი) არ აკმაყოფილებს კანონის მოთხოვნებს. სამოქა—აქო პროცესში მტკიცების საგანი, რომელიც წარმოადგენს სად--ო მატერია—ურ სამართლებრივ ფაქტებს, რომელზეც მიუთითებენ მოსარჩელე და მოპასუხე მოთხოვნის თუ შესაგებლის დასაბუთების ან გაქარწყლებისათვის, შეუძლებელია წარმოვიდგინოთ მტკიცებითი საქმიანობის გარეშე. საქართველოს სამოქა—აქო საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლის პირველი ნაწილი ნათელი დადასტურებაა იმისა, რომ მოპასუხე ვა—დებულია, საქმის მომზადების მიზნით აქტიურად იმოქმედოს, რაც უპირველესად, სასამართლოსათვის სარჩელზე მისი წერილობითი მოსაზრებების წარდგენაში გამოიხატება. მოპასუხის მიერ ამ უფლების განუხორციელებლობა, კი ამავე კოდექსის 219-ე მუხლის შესაბამისად, ართმევს მას უფლებას, შეასრულოს ასეთი მოქმედება ამ საქმის არსებითად განხილვის დროს.

ამდენად, სარჩელის ფაქტობრივ საფუძვლებთან დაკავშირებით პირველი ინსტანციის სასამართლოს მთავარ სხდომასა (პაექრობის ეტაპზე) და სააპელაციო სასამართლოში მოპასუხის მიერ მითითებული ვერ იქნება მიღებული და მათზე პა—ატა ვერ იმსჯელებს საქართველოს სამოქა—აქო საპროცესო კოდექსის 219.1 და 380.2 მუხლების შესაბამისად.

4.21. მიუხედავად წინამდებარე გადაწყვეტილების 4.20. პუნქტში მითითებული გარემოებისა, სააპელაციო სასამართლო განმარტავს, რომ პრაქტიკული მნიშვნელობისაა იმ საკითხის გარკვევა, თუ როდიდან იწყება სსკ-ის 1488.1 მუხლით გათვა—ისწინებული ექვსთვიანი ვადის ათვლა. მითითებული ნორმა ადგენს, რომ ამ ვადის ათვლა იწყება იმ დღიდან, რაც მამკვიდრებლის კრედიტორებმა შეიტყვეს სამკვიდროს გახსნის შესახებ, თუმცა ამავე ნორმის მიხედვით, მამკვიდრებლის მემკვიდრეებმა მოთხოვნა უნდა წარუდგინონ იმ მემკვიდრეებს, რომლებმაც მიიღეს სამკვიდრო. **ამდენად, მოთხოვნის წარდგენის ექვსთვიანი ვადის ათვლისათვის მხოლოდ იმის ცოდნა, რომ სამკვიდრო გაიხსნა, საკმარისი არაა, მამკვიდრებლის კრედიტორებმა უნდა იცოდნენ, ასევე, იმ მემკვიდრეთა ვინაობა, რომლებმაც სამკვიდრო მიიღეს, რათა მათ წარუდგინონ მოთხოვნა.** კანონი მემკვიდრეების მიერ სამკვიდროს მიღების ორ გზას ადგენს, კერძოდ, სამკვიდროს ფაქტობრივი დაუფლებით და ნოტარიუსისათვის განცხადების წარდგენით (სსკ-ის 1421-ე მუხლი).

ერთ-ერთ გადაწყვეტილებაში, საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სსკ-

ის 1499-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სამკვიდრო მოწმობას გასცემს ნოტარიუსი. შესაბამისად, კრედიტორმა, რომლისთვისაც ცნობილი გახდება მოვა—ის გარდაცვა—ების შესახებ უნდა შეასრულოს შემდეგი იურიდიული მოქმედება – მან უნდა მიმართოს ნებისმიერ ნოტარიუსს, გარდაცვლილის მემკვიდრეების მიმართ მოთხოვნის წარდგენის პრეტენზიით. ნოტარიუსი კი ვა—დებულის, მიიღოს მამკვიდრებლის კრედიტორის წერილობითი განცხადება, კრედიტორის პრეტენზიების შესახებ, განცხადება უნდა შედგეს კერძო ან საჯარო აქტის ფორმით, განცხადება მიიღება მიუხედავად იმისა, დადგა თუ არა მოთხოვნის ვადა. ამასთან, ნოტარიუსი ვა—დებულის, მამკვიდრებლის კრედიტორის პრეტენზიების შესახებ აცნობოს პირებს, რომლებსაც საანოტარო ბიუროში წარდგენილი აქვთ განცხადება სამკვიდროს მიღების შესახებ („სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2010 წლის 31 მარტის №71 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის 79-ე მუხლი) (სუსგ 18.04.2017წ. საქმე №ას-171-160-2017).

მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ მამკვიდრებელი დ—ით რ-----ე გარდაიცვალა—ა 2011 წლის 09 თებერვა—ს, შესაბამისად, იმ შემთხვევაში, თუ მოთხოვნის წარდგენის ექვსთვიანი ვადის ათვლის მომენტად მივიჩნევთ სამკვიდროს გახსნის თარიღს, 2011 წლის 09 თებერვა—ს, კრედიტორს მოთხოვნა მამკვიდრებლის მემკვიდრეებისათვის უნდა წარედგინა არაუგვიანეს 09 აგვისტოსი. დადგენილია, რომ 2019 წლის 26 სექტემბრის მდგომარეობით, ერთ-ერთი მემკვიდრის, მოსარჩელე ე----- კ-----ის მიერ, კრედიტორის მიმართ მოთხოვნა შესრულდა. კრედიტორის ახსნა-განმარტებით კი უტყუარად არ მოთხოვნის წარდგენის თარიღის განსაზღვრა, რაზეც აპელანტი ამყარებს თავის მოთხოვნას, შეუძლებელია. იგი (კრედიტორი) განმარტავს, რომ მას ზუსტად არ ახსოვს, მოთხოვნის შესრულებამდე, რამდენი ხნით ადრე წარუდგინა მოთხოვნა თანხის დაბრუნების თაობაზე. შესაბამისად, მხოლოდ ამ მოცემულობაში, როდესაც, სესხის ხელშეკრულების მონაწილე მხარე ზუსტ ფაქტობრივ გარემოებას სად--ო ფაქტთან მიმართებაში, ვერ გადმოსცემს, სხვა მტკიცებულებების არარსებობის პირობებში, სააპელაციო პა—ატა კრედიტორის მიერ მოთხოვნის წარდგენის ვადას დარღვეულად ვერ მიიჩნევს.

4.22. გარდა აღნიშნულისა, პა—ატა განმარტავს, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1488-ე მუხლის მიზანია კრედიტორის მიერ მემკვიდრის ინფორმირებულობა არსებითი მოთხოვნის შესახებ. კრედიტორის ინფორმირებულობის მიზანია მემკვიდრეობით მისაღებ სამკვიდროს აქტივებისა და პასივების შესახებ სრული ინფორმაციის ცოდნა (საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება; 21.07.2017 წ.).

მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ სამივე მემკვიდრე (ამ დ--აში

მონაწილე მხარეები), ინფორმირებული იყო სესხისა და იპოთეკის ხელშეკრულების არსებობისა და მის საფუძველზე სამკვიდრო ქონებაში 5 წლის ვადით კრედიტორის და მისი ოჯახის ცხოვრების თაობაზე. ამდენად, მემკვიდრეებისათვის ეს ფაქტი, მამკვიდრებლის მიერ სესხის აღების მომენტისთანავე ცნობილი იყო, რასაც, არც მოწინააღმდეგე მხარე ხდის სად--ოდ შესაგებლით (ტომი 1; ს/ფ 61-67). შესაბამისად, ამ მოტივითაც უსაფუძვლოა მოპასუხეების პოზიცია 6 თვიანი ვადის გაშვების თაობაზე.

4.23. აპელანტები მე-2 მოთხოვნის ნაწილში ხანდაზმულობის 3 წლიანი ვადის ათვლის მომენტს უკავშირებენ მოსარჩელე მხარის მიერ კრედიტორისათვის თანხის დაბრუნების დღეს, 2011 წლის 26 სექტემბერს, და მიიჩნევენ, რომ სწორედ ამ მომენტიდან, 3 წლის განმავლობაში, 2014 წლის 26 სექტემბრის ჩათვლით, უნდა მიემართა მოსარჩელეს სასამართლოსათვის. მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელემ სასამართლოს მიმართა 2017 წლის 15 მაისს, 3 წლიანი ხანდაზმულობის ვადის დარღვევით.

სააპელაციო პა—ატა არ იზიარებს აპელანტების მოსაზრებას მეორე მოთხოვნის ნაწილში (10 000 ლარის (4 000 აშშ დოლარის ექვივა—ენტი ლარში), მოპასუხეების დაკისრების ნაწილში, მათი წილის შესაბამისად) სარჩელის ხანდაზმულობის შესახებ.

სააპელაციო პა—ატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო კოდექსის 128-ე მუხლით განსაზღვრული ხანდაზმულობის ინსტიტუტი კრედიტორის უფლების იძულებით განხორციელებაზე ან დაცვაზე ზემოქმედების ძლიერი მატერია—ურ-სამართლებრივი საშუა—ებაა, რამდენადაც, ამავე კოდექსის 144-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შემდეგ ვა—დებული პირი უფლებამოსილია უარი თქვას მოქმედების შესრულებაზე. ასეთ შემთხვევაში, მოთხოვნა მატერია—ურ-სამართლებრივი თვა—საზრისით კვლავ განაგრძობს არსებობას, თუმცა შეუძლებელია სასამართლო წესით ამ მოთხოვნის იძულებით განხორციელება (სუსგ №ას-369-350-2015, 30 ივლისი, 2015 წელი).

პა—ატა აღნიშნავს, რომ სსკ-ის 128-ე მუხლის პირველი ნაწილის დანაწესის შესაბამისად, ხანდაზმულობის ვადა ვრცელდება სხვა პირისაგან რაიმე მოქმედების შესრულების ან მოქმედებისაგან თავის შეკავების მოთხოვნის უფლებაზე. ხანდაზმულობის ვადების დაწესებით, კანონმდებლის მიზანია გამორიცხოს კრედიტორის უფლების განხორციელების არათანაზომიერად ან ბოროტად გამოყენების საფრთხე. გარდა ამისა: ა) ხანდაზმულობის ვადა სასამართლოს უმსუბუქებს ფაქტების დადგენისა და შესწავლის პროცესს და ამ გზით ხელს უწყობს დასაბუთებული გადაწყვეტილების გამოტანას; ბ) ხელს უწყობს სამოქალაქო ბრუნვის სტაბილიზაციას; გ) აძლიერებს

სამოქალაქო სამართლებრივი ურთიერთობის სუბიექტების ურთიერთკონტროლსა და იძლევა დარღვეული უფლების დაუყოვნებლივ აღდგენის სტიმულიზაციას (საქართველოს უზენაესი სასამართლოს რეკომენდაციები სამოქალაქო სამართლის სასამართლო პრაქტიკის პრობლემატურ საკითხებზე, თბილისი, 2007, გვ.63; შდრ. სუსგ 11.06.2012 საქმე №ას-547-515-2012).

ნიშანდობლივია, რომ ხანდაზმულობის ვადის გასვლით ისპობა სასამართლოს ან სხვა ორგანოს მეშვეობით პირის მოთხოვნის იძულებით განხორციელების შესაძლებლობა, მაგრამ არა სასამართლოსათვის ან სხვა ორგანოსათვის მიმართვის უფლება. ხანდაზმულობის ვადა სპობს უფლების იძულებით განხორციელების შესაძლებლობას მატერიალური და არა პროცესუალური თვალსაზრისით. ხანდაზმულობის ვადის საფუძველია უფლების დარღვევა, რომელიც შესაძლოა კანონიდან გამომდინარეობდეს ან ხელშეკრულების საფუძველზე წარმოიშვას. ხანდაზმულობის ვადების გათვალით—ისწინება სასამართლოს მიერ ხორციელდება არა საკუთარი ინიციატივით, არამედ მხოლოდ საქმის განხილვაში მონაწილე მხარეების (მხარის) მიერ აღნიშნულზე მითითების შემთხვევაში.

სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადა გულისხმობს დროის გარკვეულ მონაკვეთს, რომლის განმავლობაშიც პირს, რომლის უფლებაც დაირღვა, შესაძლებლობა აქვს, მოითხოვოს საკუთარი უფლებების სამართლებრივი გზით (იძულებით) განხორციელება ან დაცვა. ამ ვადის გაცდენა კი გულისხმობს ამ პირთა მიერ ასეთი შესაძლებლობის გამოყენების უფლების მოსპობას, გაქარწყლებას. „მხარეთა სასარჩელო შესაძლებლობები ხშირად არის ვადით შეზღუდული. სამოქალაქო სამართალში—ში სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შემდეგ პირი კარგავს უფლების სასამართლო გზით დაცვის შესაძლებლობას“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2003 წლის 30 აპრილის გადაწყვეტილება #1/3/161 საქმეზე „საქართველოს მოქალაქეები – ოლღა სუმბათაშვილი და იგოგ ხაპროვი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“).

სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადები ასევე მიიჩნევა საქმის სწორად გადაწყვეტის ერთ-ერთ ეფექტურ გარანტიად. კერძოდ: გადაწყვეტილება ეფუძნება მხარეთა მიერ წარდგენილ მტკიცებულებებს, შესაბამისად, მტკიცებულებათა უტყუარობა, მათი ვარგისიანობის, ნამდვილობის უტყუარად დადგენის შესაძლებლობა უმნიშვნელოვანესია სწორი და ობიექტური გადაწყვეტილების მისაღებად. სამართალწარმოებაში შეცდომის თავიდან აცილება უპირველესი მიზანია. ამასთან, ხანგრძლივი დროის გასვლამ შეიძლება გამოიწვიოს მტკიცებულებების შეცვლა ან მათი მოპოვების უკიდურესად გართულება, ზოგჯერ კი – განადგურება, რაც,

საბოლოო ჯამში, გაართულებს სად--ოდ გამხდარი მტკიცებულებების საიმედოობის დადგენას. როდესაც ხანგრძლივი დროა გასული იმ მოვლენიდან, რომელმაც სად--ო გარემოებები წარმოშვა, მაღა--ია ა--ბათობა, რომ მტკიცებულებები, რომლებიც ადრე არსებობდა, შეიძლება დაკარგული ან სახეშეცვლილი იყოს, ასევე გაფერმკრთა--დება მოწმეთა მენსიერება, რომელთა ჩვენებებს სასამართლო დ--ის გადაწყვეტისას უნდა დაეყრდნოს, გაიზრდება სავარაუდო, არასანდო მტკიცებულებათა რიცხვი. შედეგად, მეტი ა--ბათობით შეიქმნება ნიადაგი საქმის ფაქტობრივი გარემოებების არაობიექტური შეფასებისათვის. ხანდაზმულობის ვადა წარმოადგენს მცდელობას, დაიცვას მხარეები ასეთი საფრთხეებისაგან.

ზემოთ ჩამოთვლილი ლეგიტიმური მიზნების არსებობას იზიარებს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოც. 1996 წლის 22 ოქტომბრის გადაწყვეტილებაში საქმეზე სტაბინგი და სხვები გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ, სასამართლო განმარტავს: „... ხანდაზმულობის ვადები ემსახურება რამდენიმე მნიშვნელოვან მიზანს, კერძოდ, სამართლებრივ განსაზღვრულობას და საბოლოობას, პოტენციური მოპასუხეების დაცვას ძველი სარჩელებისგან, რომლებისგან თავის დაცვაც შეიძლება რთული აღმოჩნდეს და უსამართლობის თავიდან აცილებას, რომელიც შეიძლება წარმოიშვას, თუ სასამართლოები იძულებული გახდებიან გადაწყვიტონ საქმეები, რომლებიც შორეულ წარსულში მოხდა, იმ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, რომლებიც შესაძლოა, დროის გასვლის გამო არასაიმედო ან არასრული იყოს“ (პარ.51).

ხანდაზმულობის ვადის დენის დაწყება დაკავშირებულია სუბიექტურ ფაქტორთან, ანუ იმ მომენტთან, როცა დაზარა--ებულმა შეიტყო ან უნდა შეეტყო თავისი უფლების დარღვევის შესახებ, ამასთან ივარაუდება, რომ მან დარღვევის განხორციელებისთანავე შეიტყო აღნიშნულის შესახებ. საწინააღმდეგოს მტკიცების ტვირთი მოსარჩელეს აწევს (იხ. სუსგ №ას-988-1021-2011, 15.11.2011).

განსახილველ შემთხვევაში, მოპასუხემ მოთხოვნა სად--ოდ გახადა ხანდაზმულობაზე მითითებითაც, რაც წარმოადგენს სარჩელის დაკმაყოფილების შემაფერხებელ შესაგებელს და ასეთ დროს, მოსარჩელეს ეკისრება მტკიცების ტვირთი იმისა, რომ არ არსებობს ამ ინსტიტუტის გამოყენების წინაპირობები (მან უნდა ამტკიცოს ხანდაზმულობის ვადის შეჩერება, შეწყვეტა და სხვა).

განსახილველ შემთხვევაში, სად--ო მოთხოვნის წარმოშობის მომენტად უნდა იქნეს მიჩნეული თ-----ის საქა--აქო სასამართლოს სამოქა--აქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 21 იანვრის გადაწყვეტილების გამოტანის თარიღი, რომლის თანახმად, რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ის სარჩელი მოპასუხე ე----- კ-----ის მიმართ, მესაკუთრედ აღიარების შესახებ,

დაკმაყოფილდა. რ----- თ-----ა ცნობილ იქნა მოპასუხე ე---- კ----ის სახელზე საკუთრების უფლებით რიცხული უძრავი ნივთის მდებარე მისამართზე თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. N2-/-, სართული 1, ბინა N-, 35 კვ.მ. ფართის 1/2 ნაწილის მესაკუთრედ. რ----- თ-----ა ცნობილ იქნა ე---- კ----ის სახელზე საკუთრების უფლებით რიცხული უძრავი ნივთის მდებარე მისამართზე თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. N2-/-, სართული 1, ბინა N-, 35 კვ.მ. ფართის 1/6 ნაწილის მესაკუთრედ. ე----- რ-----ე ცნობილ იქნა მოპასუხე ე---- კ----ის სახელზე საკუთრების უფლებით რიცხული ქონების, მდებარე, თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. N2-/-, სართული 1, ბინა N-, 35 კვ.მ. ფართის 1/6 ნაწილის მესაკუთრედ.

პა—ატა აღნიშნავს, რომ მოსარჩელესათვის ამ გადაწყვეტილების გამოტანის და მისი ძა—აში შესვლის მომენტიდან გახდა ცნობილი სამკვიდრო ქონებაზე მოპასუხეების, როგორც თანამემკვიდრეების უფლების არსებობის თაობაზე. მანამდე მთლიანი ქონება წარმოადგენდა მის საკუთრებას და სად--ო არც არაფერი იყო. შესაბამისად, ხანდაზმულობის ვადის ათვლა უნდა დაიწყოს სწორედ ამ დროიდან. დადგენილია, რომ წინამდებარე სარჩელი მოსარჩელე მხარის მიერ აღძრულია 2017 წლის 15 მაისს, ხანდაზმულობის 3 წლიან ვადაში.

4.24. სააპელაციო პა—ატა ვერ გაიზიარებს საქა—აქო სასამართლოს მსჯელობას, რომ მოპასუხე რ----- თ-----ას ე---- კ----ის სასარგებლოდ უნდა დაკისრებოდა დ--ითი რ-----ის (გარდაცვა—ების თარიღი 2011 წლის 09 თებერვა—ი) სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით - 14 000 ლარის 2/3 ნაწილის, სულ 9 333 ლარის ანაზღაურება, ხოლო ე----- რ----- ეს ე---- კ----ის სასარგებლოდ უნდა დაკისრებოდა დ--ითი რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით - 14 000 ლარის 1/5 ნაწილის, სულ 2333 ლარის ანაზღაურება.

პა—ატა აღნიშნავს, რომ საქა—აქო სასამართლო ამ დასკვნამდე მივიდა ისე, რომ არ გაითვალისწინა ის გარემოება, რომ თ-----ის საქა—აქო სასამართლოს სამოქა—აქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 21 იანვრის გადაწყვეტილებით რ----- თ-----ა ცნობილ იქნა მოპასუხე ე---- კ----ის სახელზე საკუთრების უფლებით რიცხული უძრავი ნივთის, მდებარე მისამართზე თ-----ი, ა--. ყ-----ის გამზ. N2-/-, სართული 1, ბინა N-, 35 კვ.მ. ფართის 1/2 ნაწილის მესაკუთრედ. შესაბამისად, მოსარჩელეს შეეძლო მოეთხოვა იპოთეკური სესხიდან გამომდინარე, მოპასუხე რ----- თ-----ასათვის 10 000 ლარის 4/6-ის დაკისრება, რაც შეადგენს 6 667 ლარს, ხოლო, ე----- რ-----ისათვის - 1/6 წილის, რაც შეადგენს 1667 ლარს.

ამდენად, ვინაიდან, გასაჩვრებული გადაწყვეტილებით რ----- თ-----ას ე---- კ----ის სასარგებლოდ დაეკისრა დ--ითი რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე

გასაწევი ხარჯების სახით - 14 000 ლარის 2/3 ნაწილის, სულ, 9 333 ლარის ანაზღაურება, ნაცვლად (1333+6667) 8 000 ლარისა, გადაწყვეტილება უნდა შეიცვალოს ამ ნაწილში, და საბოლოოდ, მას უნდა დაეკისროს 8000 ლარი.

რაც შეეხება ე----- რ-----ეს, ვინაიდან გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით ე---- კ----ის სასარგებლოდ დაკისრებული თანხა დ---ითი რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით 2 333 ლარი (რაც მოსარჩელე მხარის მიერ არ გასაჩივრებულა) ნაკლებია 3 000 (1333+1667) ლარზე, პა—ატა მიიჩნევს, რომ გადაწყვეტილება ამ ნაწილში, უნდა დარჩეს უცვლელად.

4.25. სააპელაციო პა—ატა ვერ გაიზიარებს აპელირებას მასზედ, რომ ე----- რ-----ეს, როგორც არასრულწლოვანს არ უნდა დაეკისროს მამკვიდრებლის სამკვიდრო პასივზე გაწეული ხარჯის ანაზღაურება.

ამ კუთხით, საქა—აქო სასამართლომ მართებულად განმარტა, რომ მემკვიდრეობითი სამართლის ნორმა (1484-ე მუხლი) არასრულწლოვანთან მიმართებით რაიმე გამონაკლისს ან განსაკუთრებულ დათქმას არ აკეთებს მამკვიდრებლის ვა—ების დაფარვასთან დაკავშირებით. შესაბამისად, საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებებისა და სამართლებრივი ანა—იზის შესაბამისად, მოპასუხე ე----- რ-----ესაც (მის კანონიერ წარმომადგენელს) უნდა დაკისრებოდა სამკვიდრო პასივზე გაწეული ხარჯის ოდენობა მიღებული სამკვიდრო აქტივის ფარგლებში.

4.26. სააპელაციო პა—ატა სრულიად იზიარებს საქა—აქო სასამართლოს დასკვნას შეგებებული სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში (რ----- თ-----ა შეგებებული სარჩელით მოითხოვდა მოპასუხე ე---- კ----ისათვის მოსარჩელე რ----- თ-----ას სასარგებლოდ 9006.20 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარის და ასევე, 133.33 აშშ დოლარის ექვივალენტის ლარის გადახდის დაკისრება - 2017 წლის 18 მაისიდან უძრავი ქონების 4/6 ნაწილის ფაქტობრივად გადმოცემამდე. ხოლო ე----- რ-----ემ შეგებებული სარჩელით მოითხოვა მოპასუხე ე---- კ----ისათვის 2251.40 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარის და 33.33 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარის გადახდის დაკისრება - 2017 წლის 18 მაისიდან უძრავი ქონების 1/6 ნაწილის ფაქტობრივად გადმოცემამდე).

დადგენილია, რომ შეგებებულ სარჩელში წარმოდგენილი ფაქტობრივი გარემოებების დადასტურების კუთხით, მხარემ სასამართლოს წარუდგინა სად---ო საცხოვრებელი ბინის შეფასების დასკვნები:

1. ინდივიდუალური აუდიტორი თამარ კაპანაძის მიერ მომზადებული აუდიტორული დასკვნა, რომლის მიხედვით განისაზღვრა საცხოვრებელი ბინის (მდებარე ქ. თ-----ი, ა---. ყ-----ის გამზ. N2-/-) საიჯარო ქირის ღირებულება 2011 წლის ოქტომბრიდან 2017 წლის 11 მაისამდე. დამკვეთის მითითებით, გასაქირავებელი ფართი განთავსებულია საკადასტრო კოდი N0-----, სართული 1, ბინა N-, ფართი: 72.53 კვ.მ-ში 35.00 კვ.მ.

იზოლირებული ფართი სველი წერტილებით. აღნიშნულის გათვა—
ისწინებით, საიჯარო ქირის საბაზრო ღირებულება საშუა—ოდ,
ყოველთვიურად შეადგენს 200 (ორასი) აშშ დოლარს. აუდიტორის მიერ
ქონების უშუა—ოდ შეფასება, ადგილზე დათვა—იერება არ მომხდარა;

2. ექსპერტ-შემფასებელ ლაშა ლეჟავას მიერ კი შედგენილი დასკვნა.
ექსპერტის მიერ მოხდა სად--ო ბინაში ადგილზე დათვა—იერება და
ფოტოსურათების გადაღება. მისი შეფასებით, მიმდინარე პერიოდით
არსებული მდგომარეობით აღნიშნული 2-16 კვ.მ. ფართი, რომელიც
შემადგენელი ნაწილია ზემოაღნიშნული 35 კვ.მ. ფართისა, არ
წარმოადგენს საზღვრებით დაზუსტებულ ცა—კე გამოყოფილ ფართს, რაც
კერ იძლევა მისი იდენტიფიცირების საშუა—ებას. შესაბამისად,
არაიდენტიფიცირებული უძრავი ქონების - 2-16 კვ.მ ფართის ქირით
გაცემა შეუძლებელია;

სასამართლომ მართებულად მიიჩნია, რომ სად--ო საცხოვრებელი ფართის
გაქირავების შედეგად შესაძლო სარგებლის ოდენობის დადგენამდე, უნდა
დადასტურებულიყო ის გარემოება, მოსარჩელების ხარჯზე მოხდა თუ არა
მოპასუხე ე---- კ----ის უსაფუძვლო გამდიდრება. მოცემულ შემთხვევაში,
არ დასტურდებოდა, რომ მოპასუხე მხარის (შეგებებული სარჩელით) ე----
კ----ის სად--ო საცხოვრებელ ბინაში ეს უკანასკნელი მათ ხარჯზე
უსაფუძვლოდ გამდიდრდა და მოხდა მის მიერ თანხის დაზოგვა.

საქმის მასა—ებით დადგენილი იყო, რომ ე---- კ---- მათთან ერთად
წარმოადგენდა სად--ო უძრავი ქონების (მდებარე ქ. თ-----ი, ა—. ყ-----ის
გამზ. N2/-, ბინა N-) თანამესაკუთრეს და მას ჰქონდა საკუთრებაში
არსებული ქონებით სარგებლობის უფლება. აღნიშნულ ბინაში
საცხოვრებელი პირობები არ იყო დამაკმაყოფილებელი. დ--ით რ-----ის
გარდაცვა—ების შემდეგ, რ----- თ-----ას არასრულწლოვან შვილთან
ერთად არ უცხოვრია აღნიშნულ ბინაში. მათ სიცოცხლეშივე დატოვეს
საცხოვრებელი არასათანადო პირობების გამო.

საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებით არ დადასტურდა ის
გარემოება, რომ რ----- თ-----ას მხრიდან მცდელობა ჰქონდა ესარგებლა
სად--ო საცხოვრებელ ბინით და მოპასუხე ე---- კ----ის მხრიდან ადგილი
ჰქონოდა ხელშეშლას.

შეგებებული სარჩელით მოსარჩელების მხრიდან საკუთრებაში
არსებული უძრავი ქონებით პირადი შეხედულებით გამოყენების,
ფლობისა და სარგებლობის რაიმე ხელისშემშლელი გარემოების არსებობა
მოპასუხის მხრიდან, საქმეში არსებული სათანადო მტკიცებულებებით, არ
დადასტურდა. ხოლო, ის გარემოება, რომ მხარეებს შორის არსებობდა
დაძაბული და კონფლიქტური ურთიერთობა, აღნიშნული უპირობოდ არ

მიუთითებდა მოპასუხე ე---- კ----ის მიერ რ----- თ-----ასათვის თანასაკუთრებაში არსებული ქონებით სარგებლობის აკძრა—ვას, ხელშეშლას.

საქმის მასა—ებში ასევე არ არის წარმოდგენილი ეთერ ყურაშვილის სად--ო ბინაში ქირავნობის ხელშეკრულების საფუძველზე ცხოვრებისა და მის მიერ ე---- კ----ისათვის ქირის გადახდის დამადასტურებელი მტკიცებულება.

ამდენად, მოსარჩელემ ვერ უზრუნველყო მტკიცების ტვირთის სათანადოდ რეა—იზება და ვერ წარადგინა სათანადო მტკიცებულება, რაც დაადასტურებდა იმ გარემოებას, რომ მოსარჩელეთა ხარჯზე ე---- კ---- უსაფუძვლოდ გამდიდრდა.

4.27. იმ არგუმენტებზე, რომლებსაც საქმის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობა ჰქონდა, პა—ატამ ზემოთ უკვე იმსჯელა.

ამასთან, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავა—დებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტა—ური პასუხის გაცემად (*იხ. ჯ-ა საქართველოს წინააღმდეგ, N7932/03; Van de Hurk v. Netherlands, par.61, Garcia Ruiz v. Spain [GC] par.26; Jahnke and Lenoble v France (dec.); Perez v France [GC], par. 81); Boldea v. Romania, par. 30).*

5. შემაჯამებელი სასამართლო დასკვნა

5.1. პა—ატას მიაჩნია, რომ რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ის სააპელაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ. უნდა გაუქმდეს თ-----ის საქა—აქო სასამართლოს სამოქა—აქო საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 26 სექტემბრის გადაწყვეტილება რ----- თ-----ასათვის ე---- კ----ის სასარგებლოდ თანხის დაკისრების ნაწილში (სარეზოლუციო ნაწილის 1.1. პუნქტი) და ამ ნაწილში მიღებულ უნდა იქნეს ახა—ი გადაწყვეტილება. რ----- თ-----ას ე---- კ----ის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს დ--ითი რ-----ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით 8 000 ლარის ანაზღაურება. დანარჩენ ნაწილში, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უნდა დარჩეს უცვლელად.

6. საპროცესო ხარჯები

6.1. დადგენილია, რომ თ-----ის სააპელაციო სასამართლოს სამოქა—აქო საქმეთა პა—ატის 2018 წლის 22 ნოემბრის განჩინებით, რ----- თ-----ას და ე----- რ-----ეს გადაუვადდათ სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ

ბაჟის სახით 1855.7 ლარის გადახდა.

იმის გათვა—ისწინებით, რომ სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა 1333 ლარის ნაწილში, და არ დაკმაყოფილდა 8000 ლარის, ასევე, შეგებებული სარჩელის ნაწილში, პა—ატა მიიჩნევს, რომ ე— კ—ს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს 1333 ლარის 4%-ის გადახდა, რაც მოცემულ შემთხვევაში, შეადგენს 53,32 ლარს. ხოლო, რ— თ— ას და ე— რაზმაზე სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროთ - 10 332.7 ლარისა და 13 257.55 აშშ დოლარის 4%, რაც ჯამში შეადგენს 1855.7 ლარს.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პა—ატამ

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა:

1. რ— თ—ას და ე— რაზმის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს თ—ის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 26 სექტემბრის გადაწყვეტილება რ— თ—ასათვის ე— კ—ის სასარგებლოდ თანხის დაკისრების ნაწილში (სარეზოლუციო ნაწილის 1.1. პუნქტი) და ამ ნაწილში მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. რ— თ—ას ე— კ—ის სასარგებლოდ დაეკისროს დ—ითი რ—ის სამკვიდრო პასივებზე გასაწევი ხარჯების სახით 8 000 ლარის ანაზღაურება;
4. დანარჩენ ნაწილში, გადაწყვეტილება დარჩეს უცვლელად;
5. ე— კ—ს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ დაეკისროს 53.32 ლარის გადახდა;
6. რ— თ—ას და ე— რ—ეს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სოლიდარულად დაეკისროთ 1855.7 ლარის გადახდა;
7. გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს უზენაეს სასამართლოში მისი სარეზოლუციო ნაწილის მე-8 პუნქტით გათვა—ისწინებული წესების დაცვით დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლის ჩაბარებიდან 21 დღის ვადაში თ—ის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პა—ატაში საკასაციო საჩივრის წარდგენის გზით;
8. გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე, თუ ის ესწრება

განჩინების გამოცხადებას ან მისთვის ცნობილია გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, ვა—დებულობა, გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა, გამოცხადდეს თ-----ის სააპელაციო სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში გადაწყვეტილების ვადის ათვლა დაიწყება განჩინების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

თავმჯდომარე:
ქირია

გელა

მოსამართლეები:

ლევან გვარამია

ბედაშვილი

დ--ით ახა—